

**GHID DE BUNE PRACTICI
PRIVIND ELABORAREA LUCRĂRILOR DE FINALIZARE
A STUDIILOR DE LICENȚĂ ȘI MASTERAT**

Lucrarea *Ghid de bune practici privind elaborarea lucrărilor de finalizare a studiilor de licență și masterat* a fost realizată și finanțată în cadrul proiectului **„Îmbunătățirea calității și eficienței activității didactice în cadrul Academiei de Studii Economice din București, prin promovarea unei culturi a calității, bazate pe principiile excelenței organizaționale” CNFIS - FDI - 2019 - 0300.**

Director de proiect: prof. univ. dr. Roxana Sârbu

Autor ghid: prof. univ. dr. Vasile Dinu

Colaboratori: prof. univ. dr. Cristinel Vasiliu, dr. Delia Băbeanu

și dr. Radu Petrariu

VASILE DINU

**GHID DE BUNE PRACTICI
PRIVIND ELABORAREA LUCRĂRILOR DE FINALIZARE
A STUDIILOR DE LICENȚĂ ȘI MASTERAT**

**Editura ASE
București
2019**

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI

Copyright © 2019, Vasile Dinu

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate autorului.

Editura ASE

Piața Romană nr. 6, sector 1, București, România

cod 010374

www.ase.ro

www.editura.ase.ro

editura@ase.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DINU, VASILE

**Ghid de bune practici privind elaborarea lucrărilor de finalizare
a studiilor de licență și masterat / Vasile Dinu. - București : Editura
ASE, 2019**

ISBN 978-606-34-0310-1

378

Această lucrare are ca sursă de inspirație și îndrumare cartea „*A concepe, a redacta și a publica un articol științific. O abordare în contextul cercetării economice*”, ediția a II-a, Editura ASE, București, 2017, autori: Vasile Dinu, Gheorghe Săvoiu și Dan-Cristian Dabija, care a obținut în anul 2019 Premiul „Victor Slăvescu” al Academiei Române.

Acest *Ghid de bune practici privind elaborarea lucrărilor de finalizare a studiilor de licență și masterat* reprezintă o lucrare de sinteză în care se regăsesc conținuturi din capitolele cărții mai sus menționate, cu referire la structurarea și redactarea unui material științific, elaborate chiar de prof. univ. dr. Vasile Dinu, autorul ghidului de față.

La redactarea acestei lucrări au mai colaborat: prof. univ. dr. Cristinel Vasiliu, dr. Delia Băbeanu și dr. Radu Petrariu.

Elaborarea *Ghidului de bune practici privind elaborarea lucrărilor de finalizare a studiilor de licență și masterat* a avut la bază cerințele reglementărilor în domeniu, prevăzute de Regulamentul Academiei de Studii Economice din București, actualizat în 2019, cu privire la organizarea și desfășurarea examenelor de finalizare a studiilor de licență și masterat.

ARGUMENT

Conceperea și redactarea unei lucrări științifice cum este cea de licență sau de masterat reprezintă un proces complex și de durată, care are un rol important și distinct în finalizarea studiilor universitare. Implementarea în bune condiții a unui asemenea demers presupune asigurarea coerenței între conținutul și forma de prezentare a lucrării, fapt care impune cunoașterea precisă a principiilor de redactare a unei lucrări științifice cu mare grijă pentru acuratețea scrierii, însoțită de o atenție deosebită pentru întreg procesul de elaborare a textului, inclusiv pentru elementele de etică și integritate academică. Capacitatea de a scrie în conformitate cu rigorile unei lucrări științifice este o deprindere care se învață în timp, prin compunerea de texte, obținerea feedbackului de la recenzori și de la terți, regândirea și reconceperea ideilor inițiale, dar și prin studierea unor lucrări de metodologie și a unor ghiduri/îndrumare de bune practici în activitatea de cercetare științifică.

Prezentul ghid de bune practici, elaborat în cadrul proiectului CNFIS-FDI-2019-0300 privind îmbunătățirea calității și eficienței activității didactice în cadrul Academiei de Studii Economice din București, se referă la modalitatea de elaborare și prezentare a lucrărilor de licență și disertație ca lucrări de finalizare a studiilor universitare, având drept scop creșterea nivelului științific al lucrărilor elaborate de către studenții și masteranzii acestora. El oferă o perspectivă metodologică, teoretică și practică asupra unor posibile răspunsuri la întrebările adresate frecvent de către studenții și masteranzii universității noastre.

Ținta explicită a ghidului nu constă în a norma sau standardiza procesul de elaborare a lucrărilor de finalizare a studiilor de licență sau

masterat, ci, mai degrabă, de a crea o bază de idei pentru înțelegerea și respectarea unor recomandări care produc un grad crescut de reflectare și responsabilitate la nivelul fiecărui student, dar și al profesorului-conducător științific al lucrărilor.

Ghidul nu se referă la conținutul științific propriu-zis al lucrării, ci abordează sistematic procesul de concepere și redactare printr-un demers logic, pornind de la anumite considerații generale cu privire la cadrul conceptual, descriind apoi elementele structurale ale lucrării, grupate în elemente de pre-text, elemente de text și elemente de post-text, precum și cerințele privind redactarea sa (care are un mare grad de operaționalizare prin exemplele pe care le conține), trecând apoi la tratarea unor aspecte relevante referitoare la plagiat, pentru ca, în final, să se refere la principalele probleme care se ridică la realizarea prezentării lucrării. Scopul acestui demers este de a oferi propuneri și bune practici în munca de elaborare a lucrărilor de licență/masterat.

Consider că acest ghid evidențiază aspectele esențiale ce țin de elaborarea unei lucrări științifice, interesantă prin conținut și atractivă ca formă de prezentare, căpătând șanse sporite de a fi acceptată și prezentată în vederea finalizării studiilor de licență și masterat. De asemenea, vreau să mulțumesc pe această cale directorului de proiect, prof. univ. dr. Roxana Sârbu, autorului, prof. univ. dr. Vasile Dinu, și tuturor celor care au contribuit cu succes la realizarea acestei lucrări deosebit de importante pentru studenții Academiei de Studii Economice din București.

Rector,
Prof. univ. dr. Nicolae Istudor

CUPRINS

1. Cadrul general	9
2. Elaborarea structurii lucrării	13
2.1 Elemente de pre-text.....	13
2.2 Elemente de text	14
2.3 Elemente de post-text	24
3. Redactarea lucrării	26
3.1 Stilul științific de redactare	26
3.2 Redactarea bibliografiei	36
3.2.1 Citarea în text în sistem Harvard.....	40
3.2.2 Lista bibliografică în sistem Harvard	51
3.3 Reguli privind tehnoredactarea	79
3.3.1 Redactarea textului scris	81
3.3.2 Tabele și figuri	86
3.3.3 Câteva reguli privind punctuația	91
3.3.4 Revizuirea lucrării.....	93
4. Plagiatul	96
5. Prezentarea lucrării	101
Bibliografie	107
Anexe.....	113

1. CADRUL GENERAL

Ghidul de bune practici privind elaborarea lucrărilor de finalizare a studiilor de licență și masterat pe care îl punem la dispoziția studenților, în special, reprezintă un instrument științific util și utilizabil în conceperea, elaborarea, redactarea și prezentarea lucrărilor de licență și a disertațiilor de masterat.

Fiind un produs de sinteză, Ghidul are drept scop să-i îndrume și să-i ajute pe studenți în elaborarea lucrărilor științifice, oferindu-le bune practici destinate pentru formarea de priceperi și deprinderi necesare pregătirii lucrării de licență sau de masterat. Ghidul are și o altă menire, anume aceea de a crea un minim consens în rândul cadrelor didactice cu privire la aplicarea unor criterii relativ unitare de îndrumare a studenților.

Oricare ar fi nivelul programului de studii la care se află – nivel de licență sau masterat – absolventul trebuie ca la finalizarea studiilor să dețină o serie de cunoștințe și abilități. Toate aceste cunoștințe și abilități pot fi certificate prin elaborarea unei lucrări de finalizare a studiilor, respectiv o lucrare de licență sau una de masterat (disertație).

• **Lucrarea de licență** reprezintă o componentă esențială a evaluării activității studentului, concretizată (DEX, 2012) într-o lucrare științifică prezentată de candidat pentru obținerea *titlului de licențiat* într-un anumit domeniu (de exemplu, cel economic). Aceasta testează competențele dobândite în domeniul economic, reunind cunoștințe, abilități și atitudini valorizante prin care absolventul concepe și realizează o cercetare independentă, pe care, în final, o comunică de o manieră mixtă (text redactat și prezentare orală) conform regulilor comunității academice.

• **Lucrarea de disertație** este o lucrare în care se tratează o problemă în mod științific și amănunțit (DEX, 2012), pe baza argumentelor și datelor dobândite prin studiu și cercetare. Disertația este elaborată și evaluată ca suport (argument) pentru a dobândi un grad științific sau unul de calificare profesională, respectiv *titlul de master în știință*.

O astfel de lucrare, fie că este o lucrare de licență sau o disertație, are drept finalitate **certificarea capacităților și competențelor teoretice și de cercetare ale studentului**. Lucrarea de licență/disertație are ca scop final demonstrarea capacităților studentului de analiză și sinteză, de apreciere critică a opiniilor altor economiști, cu argumentarea pozițiilor proprii și, mai ales, de a efectua o cercetare științifică. Așadar, ea trebuie să se raporteze critic la lucrările științifice din domeniul tematic ales pentru lucrare. Într-o astfel de lucrare se urmăresc aspecte ce țin atât de modalitatea de elaborare, cât și de cea de argumentare a ideilor relevante pe care aceasta le conține, motiv pentru care și lucrarea de licență, și cea de disertație se susțin public.

În esență, o lucrare de licență sau o disertație urmărește să certifice următoarele tipuri de competențe pe care studentul le-a dobândit pe parcursul pregătirii sale. Acestea se referă la: „cunoașterea problematicei generale căreia îi este circumscrisă tema de cercetare; capacitatea de a elabora propriul demers de analiză și cercetare a unei anumite teme în domeniul ales; capacitatea de a susține o anumită teză printr-un argument sau o demonstrație, aceasta fiind un obiectiv major al oricărei lucrări; capacitatea de a aborda empiric problematica vizată prin definirea unui design metodologic viabil pentru analiza temei” (SNSPA, 2010).

Având în vedere aceste patru mari obiective, părțile principale ale unei lucrări de licență/disertație se referă, de regulă, la: i) o parte teoretică unde se prezintă pe scurt, într-o expunere logică și critică, contribuțiile esențiale, teoretice și empirice, aduse de diverși autori domeniului studiat; ii) o altă parte teoretică, în care studentul propune propriul demers de

investigație; iii) prezentarea problematicii centrale; iv) o parte empirică, referitoare la demersul concret de cercetare.

În funcție de natura disciplinei, de specificul temei de cercetare, de tipul de lucrare propusă, **dimensiunea unei lucrări** de licență ar trebui să fie în jur de 40 de pagini (la un rând și jumătate), iar o disertație ar trebui să aibă în jur de 50 de pagini (la un rând și jumătate). Diversele părți constitutive ale lucrării sunt cuprinse în mai multe capitole. Ponderea acestor părți variază în funcție de nivelul programului de studiu la care se află studentul, de licență sau masterat. Într-o lucrare de licență partea teoretică de prezentare a lucrării este mai consistentă, iar într-o lucrare de disertație ponderea componentei practice, de cercetare, este mai importantă și trebuie dezvoltată mai mult.

Pentru a redacta o lucrare de licență sau o disertație este recomandabil să se alcătuiască, în prima fază a demersului științific, un **plan al lucrării**, respectiv să se facă o schemă care să cuprindă capitolele și subcapitolele lucrării, împreună cu ideile centrale ale acestora. Acest plan ajută atât în a delimita materialul studiat, precum și în stabilirea unei imagini de ansamblu a lucrării, care este foarte importantă pentru ghidarea studentului în procesul de redactare.

În conformitate cu opiniile specialiștilor de la SNSPA (2010), planul lucrării presupune ordonarea și etapizarea următoarelor secțiuni ale unei cercetări științifice: „importanța și semnificația temei alese; formularea unor întrebări sau/și a unor ipoteze de cercetare; prezentarea reperelor principale ale dezbaterii științifice asupra temei; elaborarea cadrului teoretic/metodologic al cercetării; prezentarea concluziilor și raportarea lor la cercetări similare; relevanța și, dacă este cazul, limitele rezultatelor obținute”.

Planul nu trebuie considerat un cadru rigid, dimpotrivă, este un proces continuu, putând fi ajustat pe parcurs. În mod permanent, vor exista mici ajustări, în sensul că ponderea anumitor componente poate fi mărită sau diminuată sau pot să apară mutații ale anumitor elemente. În alcătuirea

acestui plan studentul este necesar să solicite consultarea și acordul conducătorului științific. Cel mai bine, acest plan se elaborează după faza de documentare.

În cadrul unei lucrări, atât prin redactarea, cât și prin susținerea ei publică, este necesar ca studentul să dovedească gradul de pregătire științifică corespunzător nivelului pe care l-a absolvit. Ca urmare, studenții trebuie să dovedească că pot aborda critic literatura de specialitate în concordanță cu o temă aleasă; pot studia independent o temă de cercetare; pot opera cu date de cercetare; stăpânesc regulile redactării și ale prezentării unei lucrări științifice; pot să-și susțină ideile și argumentele într-o prezentare la nivel academic.

Dat fiind faptul că lucrarea de licență sau masterat este una personală, întreaga responsabilitate cu privire la conținutul acesteia, precum și utilizarea corectă a limbii române literare sunt elemente care revin în sarcina studentului.

2. ELABORAREA STRUCTURII LUCRĂRII

Lucrările de licență și masterat aduc în prim-plan preocupările și eforturile de cercetare ale studentului. Pentru a evidenția în mod fidel aceste aspecte, lucrarea trebuie să includă anumite componente structurale, respectiv: elementele pre-text, elementele de text și elementele post-text.

2.1 Elemente pre-text

a) Coperta

Conținutul copertei este necesar să cuprindă următoarele elemente: denumirea instituției universitare, denumirea facultății, tipul de lucrare (licență sau disertație), prenumele și numele conducătorului științific al lucrării și titlul universitar, prenumele și numele absolventului, localitatea și anul susținerii. (Anexa 1)

b) Pagina de titlu

Conținutul paginii de titlu este asemănător cu cel al copertei, numai că va trebui introdus titlul lucrării: denumirea instituției universitare, denumirea facultății, titlul lucrării, prenumele și numele conducătorului științific al lucrării și titlul său universitar, prenumele și numele absolventului, localitatea și anul susținerii. (Anexa 2)

c) Cuprinsul lucrării de licență/disertație

Cuprinsul lucrării este format din toate titlurile și subtitlurile lucrării, până la cel mult subcapitole de rangul trei. Numerotarea paginilor lucrării se face de la pagina cu introducerea până la anexe, deci și la bibliografie. Paginile în care sunt incluse anexele lucrării sunt numerotate distinct și fiecare au câte un titlu. Lista anexelor este, de asemenea, inclusă în cuprinsul lucrării. (Anexa 3)

d) Lista tabelelor din text

Va exista o listă cu tabelele din lucrare. Ea va include numerotarea, titlurile tabelelor, precum și paginile la care se găsesc în lucrare. (Anexa 4)

e) Lista figurilor din text

De asemenea, în lucrare va fi și o listă a figurilor, care va include numerotarea, titlurile figurilor, precum și paginile la care se găsesc figurile, graficele, imaginile etc. în textul lucrării. (Anexa 5)

2.2 Elemente de text

a) Introducerea

Rolul elaborării unei secțiuni introductive este acela de a familiariza și de a pregăti audiența cu contextul lucrării, respectiv de a transmite elementele necesare și suficiente înțelegerii acesteia, contribuind la stârnirea curiozității și la atragerea atenției celor în fața cărora se prezintă lucrarea. Această secțiune descrie cadrul științific general al lucrării, problema de cercetare abordată și importanța ei în contextul mai general al teoriei și practicii de specialitate, alături de informația care a servit drept punct de plecare în elaborarea lucrării. Totodată, introducerea conține și o evidențiere a scopului lucrării, alături de precizarea contribuției principale

a studentului din punct de vedere teoretic, precum și practic-aplicativ. Introducerea nu este locul pentru recenzarea literaturii de specialitate și nu trebuie să descrie sau să anticipeze concluziile studiului.

Introducerea poate fi consideră ca fiind o piramidă inversată, fluxul informațiilor fiind mai întâi unul mai larg, mai general, progresând ulterior spre detalii specifice, precise. Ca urmare, construirea sa presupune aducerea în prim-plan a trei elemente relevante: în prima parte se încadrează lucrarea în contextul cercetării, evidențiindu-se problema generală tratată, pentru ca, ulterior, să se treacă la detalierea sa, reliefându-se originalitatea lucrării (ce aduce nou autorul) prin intermediul argumentării teoretice, iar în final se precizează scopul lucrării („Scopul acestui studiu este...” sau „Studiul dorește să investigheze...” etc.) și obiectivele generale conținute.

Este de preferat ca în introducere să nu se prezinte rezultatele, deoarece ar extinde prea mult această secțiune, dar se poate face o referire la implicațiile lucrării în contextul progresului teoriei și al practicii de specialitate. De asemenea, introducerea nu trebuie să fie prea lungă, deoarece plictisește și se îndepărtează de textul propriu-zis, dar nici prea scurtă, deoarece poate genera o trecere prea abruptă la corpul lucrării, putând provoca unele neclarități sau apariția unor semne de întrebare.

Introducerea se sfârșește cu o frază în care se precizează scurt și concret ceea ce urmează a fi tratat în următoarele secțiuni ale lucrării (recenzia literaturii de specialitate, metodologia de cercetare, rezultate și discuții, concluzii).

b) Corpul lucrării

Conținutul lucrării este grupat, în principal, în trei părți, și anume partea teoretică, partea practică (empirică) și concluzii.

Partea teoretică este secțiunea în care se formulează tema lucrării și sunt prezentate rezultatele investigațiilor și documentării bibliografice.

Ea constituie suportul lucrării, asigurând o bază consistentă pentru justificarea din punct de vedere științific și practic a temei alese. În partea teoretică, discursul se va axa pe introducerea conceptelor-cheie, relevante în ansamblul lucrării (așa-numitul cadru conceptual) și pe indicarea cu acuratețe și în mod succint a cercetărilor care se focalizează pe abordări ale aceleiași teme sau ale unor probleme conexe, precum și a modului în care acestea se articulează, și care dobândesc un rol important atât în conceperea și conducerea cercetării, cât și în analiza și interpretarea rezultatelor. Ca urmare, în această parte a lucrării se vor include doar acele elemente teoretice care vor fi utilizate în partea practică. În același timp, această parte a lucrării va fundamenta opțiunile și soluțiile propuse de student în legătură cu diversele aspecte ale temei investigate, demonstrând capacitatea acestuia de a selecta cele mai relevante surse bibliografice și de a-și formula propriul punct de vedere asupra subiectului studiat.

Această secțiune a lucrării de licență sau masterat mai este cunoscută și ca **recenzia literaturii științifice** și poate reprezenta un segment destul de extins în ansamblul lucrării. Secțiunea va prezenta principalele perspective și teorii relevante pentru tema lucrării din literatura de specialitate în domeniul la care se referă, referindu-se în primul rând la cărți și articole de cercetare, rapoarte și studii de cercetare, enciclopedii de specialitate dedicate subiectului, manuale destinate studenților din învățământului superior, dar mai ales la articolele de cercetare din revistele relevante din fluxul principal de publicații (*mainstream journals*), mai importante fiind cele din Web of Science și Scopus, dar și din alte baze de date internaționale și naționale valoroase.

Recenzarea literaturii științifice presupune descrierea stadiului actual al cunoașterii în domeniu într-un mod clar, sistematic, critic, coerent și concis, raportat la realizările anterioare sau recente disponibile în materialele științifice cele mai importante din domeniul investigat. În cadrul acestei secțiuni se descriu în mod critic punctele de vedere din lucrările considerate relevante, care abordează provocări științifice

identice, similare sau chiar conexe celor abordate în lucrare. Este necesar ca descrierea să se realizeze cu acuratețe, onestitate și respectând deontologia cercetării științifice, precizându-se și diferențele specifice între abordările autorilor și cele evidențiate de literatura de specialitate, considerate importante, focalizate pe aceeași temă sau pe una apropiată (Vintan, 2015).

În privința imperativelor trecerii în revistă a literaturii de specialitate, este necesară evitarea unor situații specifice, precum:

- omiterea autorilor importanți care au mai cercetat aceeași temă sau a unor lucrări „clasice”, fundamentale, și a celor actuale, relevante în domeniu;

- scrierea greșită a numelui autorilor materialului citat, omiterea trecerii tuturor autorilor studiului, folosirea în bibliografie doar a numelui primului autor al unui articol urmat de *et al.*, omiterea paginilor, a anului, a lucrării în care s-a publicat materialul citat etc.;

- aducerea în prim-plan a referințelor bibliografice (lucrărilor) vechi, depășite, inactuale;

- înșiruirea de idei fără a le comenta, de tipul „Unii autori au afirmat ceva” și „Alți autori au afirmat altceva”;

- includerea unor informații necontrolate sau neverificate etc.

Dimpotrivă, este necesar să fie evidențiate studiile cele mai relevante în legătură cu tema lucrării, care reprezintă reperele *sine-qua-non* necesare realizării unei recenzii adecvate a literaturii de specialitate. Redactarea unui rezumat relevant al literaturii de specialitate consultate trebuie să se realizeze printr-o referire strictă doar la acele lucrări care susțin ipoteza de lucru, metodologia și aspectele supuse discuției (este de evitat citarea unui număr prea mare de referințe doar pentru a sugera că au fost parcurse mai multe referințe bibliografice decât în realitate). Desigur, în conceperea acestei părți studenții vor trebui să se refere atât la citări clasice, cât și la unele recente, acordând o atenție sporită detaliilor, cum ar fi transcrierea numelor etc. De asemenea, este bine să se evidențieze și

propria opinie, acolo unde este posibil, oferind o imagine proprie, originală, asupra fenomenului investigat.

Partea teoretică va cuprinde unul sau mai multe capitole, după cum consideră studentul și conducătorul științific al lucrării că este necesar. Ca extindere, partea cuprinzând date și informații din literatura de specialitate pe marginea temei are o pondere între 30-50%, fără însă ca aceste limite să fie obligatorii.

Partea practică (empirică) a lucrării reprezintă principala contribuție la cunoașterea temei dezvoltate în lucrare. În funcție de dimensiuni și de complexitate, secțiunea poate cuprinde mai multe capitole sau unul singur, dar cu mai multe subsecțiuni. Partea practică a lucrării poate avea o pondere între 50-70%.

În acest context, una dintre secțiunile cele mai importante este descrierea **metodologiei de cercetare**, deoarece ea oglindește validitatea studiului derulat, fiind și cea mai vulnerabilă parte a lucrării pentru că întocmirea incorectă a metodologiei duce la obținerea unor rezultate neconforme, false sau inadecvate.

Metodologia unei cercetări diferă substanțial în funcție de tipul lucrării realizate: cercetare fundamentală versus cercetare aplicativă, cercetare pur economică versus cea econodisciplinară, cercetare particulară pe unul dintre subdomeniile economice versus uneia în interiorul unei econodiscipline aparte, cercetare calitativă versus cantitativă, lucrare metateoretică, studiu de caz etc.

Metodologia cercetării economice pornește întotdeauna de la un *scop* al cercetării, care se transpune într-unul sau mai multe *obiective*. Acestea, la rândul lor, conduc la formularea unei sau unor *ipoteze* de lucru, care sunt testate prin intermediul unor analize econometrice, în final acestea acceptându-se total sau parțial, respectiv respingându-se.

În cadrul metodologiei de cercetare se prezintă metodele, tehnicile, algoritmii, tehnologiile, cadrul experimental, baza de date, procedurile de lucru, modul de evaluare a rezultatelor, materialele, instrumentele,

programele computerizate etc. necesare derulării investigației științifice. Sunt enunțate ipotezele specifice ale cercetării, conform obiectivelor stabilite și a problemei de cercetare de la care s-a pornit, numindu-se studii din literatura de specialitate care au avut un demers similar. În funcție de tipul cercetării derulate (valabil la cercetările empirice, aplicative), după fiecare ipoteză sunt identificate variabilele dependente și independente ale cercetării (relevante, posibil relevante, neglijabile, direct și indirect observabile), evidențiindu-se modul în care acestea pot fi operaționalizate, transformând conceptele teoretice în enunțuri cuantificabile, deci măsurabile (Pop et al., 2011).

Dacă sunt folosite drept instrumente de cercetare chestionarele, fișele de observare, ghidul de interviu, testele proiective etc., acestea sunt descrise pe rând, menționându-se referințele bibliografice complete (autorul, anul apariției lucrării citate, pagina) care au condus la construirea lor. Pentru fiecare instrument folosit se va detalia ce măsoară acesta, care sunt scalele/subscalele utilizate, care sunt referințele bibliografice similare pe domeniul considerat (marketing, management, finanțe, contabilitate etc.), care au recurs la o metodologie de cercetare identică sau apropiată. Totodată, trebuie furnizate suficiente informații despre cum a fost proiectat, implementat și gestionat studiul, cum au fost colectate și analizate datele, precizându-se care sunt aspectele investigate, care este mărimea eșantionului supus analizei, ce modalități de culegere a datelor și ce baze de date statistice s-au folosit (proprii, ale unor organizații de specialitate (bănci centrale), anuare statistice, organizații mondiale sau regionale etc.), ce analize s-au realizat în vederea verificării corectitudinii, încrederii și veridicității datelor culese, ce analize s-au derulat odată ce s-a confirmat că datele obținute pot fi interpretate, ce metode și proceduri statistice și/sau econometrice sunt aplicate etc.

În științele economice nu este neapărată nevoie de descrierea amănunțită a formulelor matematice care stau la baza analizei statistice, econometrice și/sau multivariate, întrucât acestea sunt cunoscute deja.

Când se utilizează metode standardizate, nu este necesar ca procedura de lucru să fie explicată în detaliu, deoarece specialiștii cărora li se adresează lucrarea sunt familiarizați cu asemenea metode, dar este necesar să se precizeze unele surse bibliografice în care acestea sunt descrise, respectiv studii similare care au recurs la metodologii asemănătoare. Dacă se va folosi o metodă mai puțin cunoscută, nouă sau proprie autorului, aceasta va trebui descrisă adecvat.

Metodologia cercetării în științele economice și administrarea afacerilor diferă extrem de mult de la cercetarea fundamentală la cea aplicativă, dar și de la un domeniu științific la altul. Ea se bazează, în principal, pe următoarele aspecte:

- indică tipul cercetării (cercetare cantitativă, calitativă, analitică, experimentală, studiu de caz, investigare a opiniilor etc.);
- specifică în mod clar și detaliat aspectele originale propuse în lucrare și, eventual, superioritatea sau relevanța metodelor propuse;
- explică modul în care a fost studiată problema, ce proceduri s-au urmat, într-o ordine cronologică, astfel încât să se poată înțelege cursul logic al experimentelor;
- precizează condițiile în care a fost realizat studiul;
- specifică metodele, tehnicile și instrumentele utilizate în selectarea datelor/informațiilor din volumul total disponibil;
- indică metodele folosite în analiza sau interpretarea datelor/informațiilor;
- include erorile și limitele metodelor și instrumentelor folosite în colectarea și interpretarea datelor/informațiilor, ale eșantionului pe care a fost aplicat studiul.

Metodologia trebuie să fie clară și directă, concisă și la obiect, iar în prezentare se recomandă folosirea timpului trecut. O metodologie bine scrisă și dispusă logic va oferi o adevărată coloană vertebrală pentru

întreaga lucrare de cercetare și va permite să se construiască o bună secțiune cu rezultate și discuții.

Partea empirică se sfârșește cu secțiunea **rezultate și discuții**, în cadrul căreia se vor prezenta în mod obiectiv rezultatele studiului, precum și discuțiile pe marginea lor. În prima parte se prezintă numai și numai rezultatele, fără comentarii, explicații sau comparații. Ca urmare, nu se vor face referințe în prezentarea rezultatelor (acestea pot fi însă inserate în partea de discuții).

Prezentarea rezultatelor într-o ordine logică se asigură recurând la o combinație între text, tabele și figuri, ele fiind numerotate și având un titlu, o denumire și surse, acolo unde este cazul. În text se va face referire la fiecare tabel sau figură, indicându-se în mod clar principalele rezultate pe care le oferă. Este inacceptabilă includerea unor date primare (neprelucrate), precum și prezentarea acelorași rezultate și într-un tabel, și într-o figură (de exemplu, într-un grafic). Acolo unde subiectul o cere, lucrarea trebuie să conțină imagini (fotografii, diagrame, scheme etc.) însoțite de descrierile corespunzătoare, precum și de indicarea referințelor bibliografice din care acestea au fost extrase, dacă ele nu sunt realizate de autorul studiului.

Textul din secțiunea de rezultate va susține răspunsurile la problema de cercetare și la obiectivele formulate, permițând acceptarea totală sau parțială, respectiv respingerea ipotezelor investigate, fără a evita raportarea unor rezultate neașteptate. Este foarte important ca în cadrul acestei secțiuni autorii să aducă argumente solide și credibile, însoțite și de referințe bibliografice din literatura de specialitate. Dacă s-au obținut și unele rezultate care nu au fost prevăzute sau care infirmă (contrazic) oricare dintre ipoteze, acestea trebuie menționate adecvat, arătându-se semnificația statistică a rezultatelor și încercându-se identificarea cauzelor acestei situații.

Discuțiile reprezintă o parte importantă a lucrării, deoarece în cadrul acestei subsecțiuni se interpretează propriile rezultate prin raportare la stadiul

actual al cunoașterii din domeniul investigat. Scopul discuțiilor este de a interpreta și compara rezultatele identificate. În cadrul acestei părți este necesar să se răspundă la întrebări precum: *Ce trebuie subliniat? Ce justificări trebuie aduse? Care este mesajul lucrării? Ce trebuie făcut în continuare?* Obiectivele la care trebuie să se raporteze discuțiile într-o lucrare sunt cel puțin următoarele:

- de a preciza dacă scopul lucrării, menționat în introducere, a fost sau nu atins prin sintetizarea principalelor rezultate obținute;
- de a aprecia calitatea și validitatea rezultatelor obținute, făcând o apreciere critică asupra metodelor folosite, instrumentelor utilizate, a eșantionului supus analizei etc.;
- de a sublinia aportul cercetării în progresul cunoașterii în domeniul teoretic abordat;
- de a compara rezultatele obținute cu cele ale altor autori, observându-se eventualele diferențe, care trebuie explicate;
- de a preciza limitările obținute comparativ cu alte referințe bibliografice existente în bazele de date disponibile, respectiv reieșite din ipotezele sub care lucrează modelul investigat.

Datele dintr-o lucrare științifică se prezintă, de regulă, sub formă de cifre sau numere. Ca urmare, pentru a se asigura înțelegerea informațiilor numerice, trebuie făcute comparații cu valori din același studiu sau din altă lucrare similară, iar, dacă este cazul, se oferă și informații suplimentare astfel:

- Datele sunt în concordanță cu ipoteza lui X că ...;
- Informațiile susțin/contrazic/verifică lucrarea lui X, arătând că ...
De asemenea, trebuie spus și ce înseamnă aceste date:
- Datele sugerează că ...;
- Datele dau de înțeles că ...;
- Rezultatele arată/demonstrează că ...

Dacă datele sunt de natură calitativă, cum sunt cele rezultate din interviuri, atunci trebuie explicată natura întrebărilor care au fost puse, iar dacă rezultă din unele imagini sau fotografii, atunci informațiile calitative trebuie descrise cât mai precis în cuvinte. După explicarea a ceea ce înseamnă aceste date, discuțiile mai trebuie să aducă în prim-plan și alte aspecte referitoare la interpretarea lor, făcându-se raționamente legate de sensul lor. Totodată, discuțiile nu trebuie să fie prea lungi și nici nu trebuie să se facă o supraestimare a semnificației rezultatelor. De exemplu, este mai bine să se precizeze că *„Aceste rezultate sugerează ...”* decât că *„Rezultatele studiului actual dovedesc că ...”*.

Structura corpului lucrării trebuie să fie logică și clar evidențiată prin titluri și subtitluri ierarhizate corespunzător, în acord cu metodologia de redactare a textelor științifice.

c) Concluzii

Concluziile reprezintă punctul final al lucrării, ele având rolul de a evidenția succint importanța acesteia și de a sintetiza contribuțiile autorului. Secțiunea dedicată concluziilor nu reia rezultatele cercetării, ci vine să răspundă interogațiilor inițiale (problema de cercetare formulată la început), permițând construirea unei legături relevante cu alte cercetări științifice sau deschizând noi perspective în cercetarea temei. Logica elementelor structurale ale concluziilor este următoarea:

- în prima parte, într-o formă rezumativă, se evidențiază elementele esențiale ale conținutului lucrării care răspund obiectivelor stabilite;
- în a doua parte, într-o manieră logică, clară și concisă, se aduc în prim-plan elementele de noutate teoretico-metodologică ale lucrării, având ca argumente rezultatele și discuțiile din text;

- se fac referiri la aplicativitatea rezultatelor și se indică modul în care rezultatele răspund așteptărilor autorilor și cum sunt corelate cu alte rezultate din literatura de specialitate;

- se explică în ce mod rezultatele contribuie la progresul cunoașterii științifice în domeniu;

- în final, se indică eventualele limite ale lucrării, precizându-se și posibilele motive pentru care rezultatele nu au susținut ipotezele formulate și se indică posibilele direcții/oportunități viitoare de cercetare, considerate a fi fezabile.

2.3 Elemente de post-text

a) Bibliografia

Bibliografia este o componentă obligatorie pentru orice lucrare științifică, având drept scop recunoașterea publică a relevanței muncii unui alt autor în cadrul temei discutate și prezentării materialelor pe care se bazează analizele și concluziile din lucrare. Bibliografia are și rolul de a ghida cititorul către materialele semnificative în legătură cu subiectul lucrării.

Redactarea bibliografiei presupune consemnarea citărilor (trimiterilor) în textul lucrării științifice, precum și indicarea surselor în lista de referințe de la sfârșitul lucrării. În acest fel, autorul dă dovadă de credibilitate și integritate științifică. Prin introducerea citărilor în text și întocmirea unei liste de referințe bibliografice se realizează obligațiile drepturilor de autor, nerespectarea lor fiind considerată plagiat.

b) Anexele

Anexele sunt secțiuni facultative ale lucrării. Ele conțin informații suplimentare necesare pentru a susține unele date, mai ales din secțiunea rezultate și discuții. Fiecare anexă va fi numerotată separat și va fi citată în text între paranteze, acolo unde se face referire la ea (de exemplu, Anexa 1). Anexele includ, în principal, tabele și figuri mari, date analitice, demonstrații matematice, documentații pentru diverse programe de calculator utilizate în cursul experimentelor, documente legislative, standarde etc. Ele se atașează la lucrare după bibliografie. De regulă, fiecare anexă va începe pe o pagină separată.

3. REDACTAREA LUCRĂRII

Redactarea lucrării de licență sau de masterat presupune asigurarea coerenței între fondul (conținutul) și forma de prezentare a lucrării (aspectul redacțional). Acest fapt impune cunoașterea precisă a regulilor de redactare a unei lucrări științifice. Redactarea acesteia se bazează pe principii care impun o anumită rigoare în tehnoredactare, o acuratețe privind cuvântul „scris”, însoțită de o grijă deosebită pentru întregul demers de scriere a textului. Capacitatea de a scrie în conformitate cu rigorile redactării unei lucrări științifice este o deprindere care se învață și se capătă în timp, în practica redactării, dar și prin studierea de materiale adecvate în acest sens, cum este ghidul nostru.

În acest capitol se aduc în prim-plan principalele caracteristici referitoare la stilul științific de redactare a unei lucrări, consemnarea citărilor în textul acesteia și scrierea surselor în lista bibliografică de la sfârșitul ei, precum și câteva elemente cu privire la regulile de tehnoredactare.

3.1 Stilul științific de redactare

Redactarea unei lucrări științifice conține o componentă stilistică și de limbaj, circumscriindu-se unui ansamblu de reguli și operații care au drept scop optimizarea și adecvarea conținutului acesteia, dar și finisarea formei de prezentare a manuscrisului.

Stilul general, folosit în redactare, trebuie să respecte canoanele stilului științific de exprimare, astfel încât să faciliteze cititorului înțelegerea corectă a textului. O prezentare succintă a principalelor caracteristici ale stilului științific a impus consultarea unor lucrări aparținând mai multor autori, cărora subiectul în discuție le-a stârnit interesul (Panaitescu, 1968; Iordan, 1975; Florea, 1983; Gherghel, 1996; Fereol și Flaguel, 1998; Chelcea, 2003; Preda, 2006; Șerbănescu, 2007; Rad, 2008; Gavrilesu, 2011).

În principal, pentru o lucrare științifică cum este cea de licență sau masterat, stilul de redactare trebuie să fie unul clar, precis, concis și coerent.

Claritatea presupune alegerea celei mai adecvate formulări pentru ideile și faptele care vor fi expuse. Totodată, aceasta se referă și la o exprimare simplă, limpede și explicită, aptă să faciliteze lectura și înțelegerea textului. Aceasta este realizată prin limbajul folosit, fiind potențată de acuratețea ideilor enunțate și de veridicitatea argumentelor aduse. Neclaritatea și ambiguitatea de sensuri sunt generate, în principal, de exprimarea echivocă, cauzată de folosirea precară a sintaxei prin recurgerea neglijentă la elementele de legătură (conjuncții, prepoziții, adverbe), dar și prin abaterile de la logică (inductivă, deductivă, ierarhizatoare, de confruntare sau comparare, asociativă și corelativă, iterativă etc.). Un text devine mai clar dacă există relații logice între propoziții și fraze. Șerbănescu (2007, pp.191-192) realizează o listă de conectori, utilă pentru orice modalitate de redactare științifică a unui text (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1. Conectori folosiți în redactarea unui text

Caracteristica marcată	Conector
Enumerarea	<i>în primul rând ..., în al doilea rând ..., nu în ultimul rând ..., întâi ..., pe urmă ... etc.</i>
Adiționarea	<i>în plus ..., de asemenea ..., în afară de aceasta ..., totodată ..., chiar și ..., pe lângă aceasta ..., tot astfel ..., precum și ... etc.</i>
Alternativa	<i>pe de o parte ..., pe de altă parte ..., sau ..., sau .., fie ..., fie ... etc.</i>
Raporturile spațiale	<i>aici, acolo, în față, în spate, mai încolo, mai aproape ... și mai aproape, la stânga ..., la dreapta ... etc.</i>
Raporturi temporale	<i>înainte, apoi, după aceea, în același timp, odată cu, între timp, în timp ce, curând, nu după mult timp etc.</i>
Raporturi de cauzalitate	<i>ca urmare, pentru că, deci, de aceea, fiindcă, din această cauză, din cauza faptului că, în consecință, pe motiv că etc.</i>
Scopul	<i>cu acest scop, în acest scop, cu scopul să ... etc.</i>
Consecința	<i>în consecință, drept urmare, astfel etc.</i>
Comparația	<i>în comparație cu ..., spre deosebire de ..., ca și ..., în mod asemănător, în același mod, în mod similar, în același fel, în aceeași idee etc.</i>
Opoziția, contrastul sau restricția	<i>prin contrast, însă, în schimb, totuși, dimpotrivă, cu toate acestea, oricum, din contră, chiar dacă, deși, în sens opus etc.</i>
Intensificarea, calificarea, modalizarea	<i>poate, probabil, desigur, în mod cert, aproape, frecvent, întotdeauna, niciodată, într-adevăr, firește, fără îndoială etc.</i>
Secvențele de exemplificare	<i>de exemplu, de pildă, ca o ilustrare, ca o dovadă, pentru a demonstra acest lucru, în acest sens, pentru a da un exemplu etc.</i>
Rolul de clarificare al unor enunțuri	<i>de aceea, cu alte cuvinte, mai clar spus ..., reformulând ... etc.</i>
Concluzia	<i>deci, pe scurt, în rezumat, rezumând, pentru a rezuma, în concluzie, în final, în consecință, drept rezultat, prin urmare etc.</i>

Sursa: Șerbănescu, 2007, pp.191-192

Pentru a asigura realizarea unui text clar este necesar a se lua în considerare următoarele principii:

- ordonarea corectă și logică a ideilor și pasajelor textului în conformitate cu structura lucrării;
- evitarea frazelor lungi, confuze, a cuvintelor și expresiilor imprecise care produc ambiguitate lexicală;
- folosirea frazelor scurte, într-un limbaj clar și concis;
- eludarea abuzului de formule, abstractizări și abrevieri;
- eschivarea de la excese în utilizarea prea multor explicații și în precizarea prea multor amănunte și aserțiuni colaterale;
- explicarea unor termeni de specialitate;
- renunțarea la tentația de a formula fraze sau propoziții în care cantitatea de informații să fie exagerat de mare;
- evitarea construcțiilor pleonastice sau contradictorii;
- respectarea normelor morfologice;
- construirea unei topici corecte atât la nivelul propoziției, cât și al frazei.

În final, se impune și precizarea că, într-o lucrare științifică, claritatea nu înseamnă a o face inteligibilă pentru toți cititorii, ci doar pentru cei dintr-un anumit domeniu științific, precum cel economic, administrarea afacerilor, management, finanțe etc.

Precizia se referă la utilizarea riguroasă a mijloacelor lingvistice pentru exprimarea clară, logică și argumentată a conținutului de idei dintr-un material științific, respectiv a terminologiei de specialitate. Precizia este o rezultată a rigorii științifice, de aceea absența ei în redactarea unei lucrări științifice aduce cititorul în imposibilitatea înțelegerii conținutului lucrării.

Precizia textului științific este obținută prin folosirea unui limbaj strict referențial și a unei terminologii sistematice, specifice domeniului abordat care presupune:

- utilizarea aceluiași cuvânt pentru desemnarea unei situații, unui fenomen, unui caz similar sau identic;

- evitarea repetițiilor (exemplu: fraze din rezumat sau din introducere regăsite în alte secțiuni sau concluziile organizate doar prin simpla agregare a tuturor ideilor sumative parțiale, prezentate pe parcursul lucrării, și nu prin reformularea și sintetizarea lor);

- coerență și exactitate între comentariile din text și datele din tabele și figuri;

- renunțarea la formulările colocviale sau la jargon;

- evitarea omonimelor, a expresiilor al căror înțeles se referă la un anumit moment temporal și care ar putea ambigua momentul producerii sau al derulării unei acțiuni („*acum câțva timp*”, „*de câțiva ani încoace*” etc.);

- suprimarea adjectivelor și adverbelor inutile și neprecise (exceptional, frecvent, observarea recentă sau atentă, adeseori, suficient, mult, multiple etc.);

- utilizarea de prea multe ori în text a lui „etc.” deoarece ar putea sugera o imprecizie;

- ocolirea formulărilor ce sugerează nesiguranța autorului („*dacă nu mă înșel*”, „*mi se pare*” ș.a.);

- folosirea abuzivă a negațiilor într-o singură frază, care poate denatura sensul acesteia.

Precizia unui material științific se reflectă cel mai clar în descrierea metodologiei pe care acesta o conține, respectiv a rezultatelor cercetării întreprinse.

Precizia specifică domeniului cercetării economice are în vedere frecvent și prezentarea metodologiilor și rezultatelor într-o anumită modalitate cantitativă, temporală, spațială și structurală, permanent în prețuri comparabile și nicicând curente, în valori reale și niciodată nominale, în structuri organizatorice comparabile și în niciun caz doar istorice, în același tip de unitate de măsură și cu același număr de zecimale etc. Acest tip de

precizie este specifică în cercetarea și redactarea cuantificărilor economice valorice, generatoare de indicatori statistici contabili, financiari, bancari etc.

Concizia decurge firesc din trăsătura generală a stilului de redactare științifică, numită precizie. Ea presupune, în general, existența unei proporții potrivite între conținutul de idei și numărul de cuvinte folosit pentru a redacta lucrarea. Respectând o proporție adecvată între acești doi factori, poate fi obținută concizia optimă. Atunci când textul este concis, cititorul poate ajunge mai rapid și mai eficient la informația care-l preocupă sau îl interesează.

Realizarea unei lucrări științifice caracterizate prin concizie presupune:

- semnalarea unui fapt direct, fără a specifica această intenție în sine;
- evitarea repetițiilor (exemplu: fraze din rezumat sau din introducere regăsite în alte secțiuni, concluziile organizate doar prin simpla agregare a tuturor ideilor sumative parțiale, prezentate pe parcursul lucrării, și nu prin reformularea și sintetizarea lor);
- utilizarea abrevierilor care substituie unul sau mai multe cuvinte, dacă termenul respectiv se repetă mai mult de trei-patru ori;
- utilizarea tabelelor și reprezentărilor grafice care pot substitui/reduce cu succes textul necesar pentru descrierea obiectelor și proceselor și care pot sintetiza datele și pot demonstra anumite relații;
- folosirea cât mai multor substantive și verbe și evitarea adjectivelor și adverbilor care încarcă exprimarea;
- evitarea unor comentarii prea ample în raport cu importanța subiectului în cauză;
- folosirea unor fraze scurte (o frază din mai mult de 40 de cuvinte ar trebui să fie rescrisă sub forma a două propoziții mai scurte), precum și a unor termeni concisi (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2. Exemple de termeni folosiți într-o exprimare concisă

În loc de ...	Folosește ...
într-un număr considerabil de cazuri ...	de multe ori ...
datorită faptului că ...	deoarece ...
în imediata apropiere a ...	aproape ...
în perioada în care ...	când ...
în ciuda faptului că ...	deși ...
atrag atenția asupra faptului că ...	reamintesc că ...
nu există nicio îndoială ...	fără îndoială ...
acesta este un subiect care ...	acest subiect ...

Coerența reprezintă caracteristica prin care materialul poate fi considerat ca un tot unitar, oferind cititorului în mod structural și continuu o cale logică de a înțelege problematica abordată în lucrare. Ea se realizează prin organizarea și exprimarea ideilor într-o structură specifică, pentru a asigura legătura, fluiditatea dintre capitole și subcapitole, continuitatea ideilor, astfel încât paragrafele să decurgă firesc unul din altul.

Fereol și Flaguel (1998) subliniază că, în urmărirea cu ușurință a fluxului argumentației, este necesară folosirea corectă a anumitor prepoziții, conjuncții, adverbe, locuțiuni pe post de operatori logici, cu ajutorul cărora pot fi puse în evidență relațiile dintre propoziții (tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3. Operatori logici în evidențierea relațiilor dintre propoziții

Tipul relației	Conjuncții și adverbe coordonatoare	Prepoziții și conjuncții subordonatoare	Exemple de verbe sau de locuțiuni
Analogie	<i>adică, de exemplu, pe lângă, la fel...</i>	<i>la fel ca, după cum...</i>	<i>la aceasta se adaugă și, este compatibil cu...</i>
Disjuncție	<i>sau, fie, nici...</i>	<i>în afară de, numai dacă, doar dacă ...</i>	<i>diferă de...</i>

Tipul relației	Conjunții și adverbe coordonatoare	Prepoziții și conjunții subordonatoare	Exemple de verbe sau de locuțiuni
Opoziție	<i>dar...</i>	<i>din contră, deși...</i>	<i>este contrar cu, vizavi de...</i>
Cauză	<i>căci, deci, într-adevăr...</i>	<i>pentru că, dat fiind că, de vreme ce...</i>	<i>motivul este că...</i>
Consecință	<i>în consecință, prin urmare...</i>	<i>încât, așa că, de maniera ca...</i>	<i>rezultă din, urmează ca...</i>

Sursa: Fereol și Flaguel, 1998, p.61

Acești operatori, care au rolul unor conectori logici ce asigură fluența argumentației, pot fi de mai multe feluri:

- *de premisă*: „în primul rând”, „în al doilea rând”, „pe de o parte”, „pe de altă parte”, „pentru început” etc.;

- *de susținere sau suport* (ai explicației, ai comparației, ai cauzalității, de exemplificare): „din această cauză”, „în această privință”, „în ceea ce privește”, „din acest motiv”, „de asemenea”, „de exemplu”, „pentru că”, „deoarece”, „fiindcă”, „spre deosebire de”, „precum”, „la fel ca” etc.;

- *de concluzie sau bilanț* (de încheiere): „în concluzie”, „prin urmare”, „de aceea”, „așadar”, „ca atare”, „ca urmare”, „în consecință” etc.

Paragraful este unul din cele mai potrivite instrumente în asigurarea coerenței. El este format dintr-un grup de propoziții care susțin și dezvoltă o singură idee sau un singur aspect al unui subiect mai larg. Paragraful întrunește trei funcții: introduce un nou subiect (o problemă sau un aspect al unui subiect) și îl dezvoltă; realizează o relație logică între propozițiile din interiorul său; realizează atât vizual, cât și logic distincția dintre noul subiect și cel anterior, precum și față de cel care urmează.

În integralitatea sa, fiecare paragraf are o structură specifică și aparte. Acesta conține o frază/propoziție principală în care se precizează aspectul (problema, argumentul, motivul etc.) ce urmează a fi dezvoltat,

urmată de elaborarea altor enunțuri care susțin și dezvoltă propoziția principală, precum și o concluzie care reiterează sau reformulează propoziția inițială a paragrafului. Cu alte cuvinte, un paragraf are o introducere, un cuprins și o încheiere. Deoarece propoziția principală este suportul paragrafului, aceasta va fi poziționată la începutul paragrafului, dar poate fi plasată și la mijlocul sau la sfârșitul acestuia. Plasarea la mijloc sau la sfârșit a propoziției principale cere însă ceva îndemânare pentru a organiza bine un paragraf. Cel mai bine, mai ales pentru autorii cu mai puțină experiență, este să se înceapă paragrafele cu propoziția principală, deoarece îi va ajuta să-și țină gândurile la subiectul principal care trebuie argumentat și exemplificat cât mai bine posibil.

Un paragraf este o entitate de sine stătătoare. Prima propoziție/frază nu ar trebui să se refere la o idee din paragraful anterior. Ca urmare, trebuie să se evite începerea unui nou paragraf cu formulări precum: „Cu toate acestea...”, „În contrast cu...”, „Din această cauză...”. Dacă totuși noul paragraf va trebui să se refere la o idee din paragraful anterior, atunci se va folosi „În susținerea argumentelor anterioare...”.

Fluența unui paragraf este un element important al acestuia. Fiecare propoziție/frază este necesar să decurgă, în mod logic, din cea anterioară. Trebuie evitată folosirea unor elemente de tranziție, precum „Acest lucru generează, la rândul său, ...” sau „Din cauza aceasta...”.

O trăsătură comună unui paragraf atent și corect formulat este includerea unor exemple care să susțină subiectul. Această practică poate fi foarte utilă în convingerea cititorului de validitatea opiniei autorului. O asemenea ilustrare poate lua forma citării sau a referințelor la alte lucrări.

Fiecare alineat al lucrării trebuie să fie judecat sub forma unui paragraf. În cadrul acestuia intră un grup de propoziții care descriu (descriu) aceeași idee. Indiferent de numărul propozițiilor din care este constituit un paragraf, acestea susțin și argumentează o singură idee sau un singur subiect.

Alte caracteristici ale stilului de redactare științifică se referă la: eficiență, accesibilitate, originalitate și eufonie.

Eficiența este caracteristica unui text, dată de forța de convingere a exprimării, de cuvintele, expresiile și exprimările categorice. Ca urmare, în enunțarea ideilor se recomandă alegerea echilibrată a cuvintelor abstracte și a celor concrete, a celor generale și a celor particulare. De asemenea, se impune folosirea predominantă a verbelor (la diateza activă) care conferă textului dinamism, față de celelalte părți de vorbire (substantive, adjective, adverbe). Pentru reliefarea ideilor se poate apela la ordinea cuvintelor, în sensul că partea din text care se vrea accentuată este așezată, de regulă, la început. Desigur, este posibil să existe și unele mijloace grafice de accentuare a contextului, cum ar fi sublinierea cuvintelor, scrierea cu aldine, cu litere cursive etc. Acestea nu trebuie însă folosite în exces.

Accesibilitatea este dată, în cea mai mare măsură, de lexicul folosit. Printr-un text „accesibil” se înțelege acela în care se folosește un limbaj simplu și direct, care evită construirea unor propoziții și fraze lungi și alambicate, a unor exprimări obscure și pretențioase, prin care se apelează în mod exagerat la jargonul științific sau tehnic.

Originalitatea este dată de felul în care autorul combină cuvintele în propoziții și în fraze. Cu toate rigorile impuse de stilul științific, un autor nu poate fi îngrădit în a produce texte originale prin folosirea unui limbaj variat din punct de vedere lexical și ca structură. În plus, se recomandă evitarea monotoniei, a repetițiilor supărătoare, utilizarea sinonimelor și ocolirea clișeele verbale. Cel mai important aspect care reliefează originalitatea unei lucrări științifice este creativitatea dată de noutatea ideilor, a argumentelor și a propriilor puncte de vedere exprimate.

Eufonia se referă la cât de plăcut „sună” textul. Ea se realizează prin utilizarea unor cuvinte armonioase, potrivite, generate de fluentă și coerența limbajului. Eliminarea repetițiilor supărătoare, a cacofoniilor, a pleonasmelor, a dezacordurilor gramaticale, dar și a excesului de gerunzii și genitive girează o „sonoritate” agreabilă a textului.

Într-un text științific, autorul se definește prin modul în care folosește cuvintele, adică prin stil. Acesta, la rândul lui, afectează percepția textului. Cu cât un text este mai bine construit, cu cât limbajul este unul clar, precis, concis și lipsit de confuzii și ambiguități, cu atât el va fi mai eficient și mai ușor de înțeles.

3.2 Redactarea bibliografiei

Redactarea bibliografiei presupune consemnarea citărilor în textul propriu-zis al lucrării, precum și scrierea surselor în lista bibliografică de la finalul ei. Introducerea citărilor în text și întocmirea unei liste bibliografice sunt o dovadă a integrității științifice a autorului, a credibilității sale, în acord cu deontologia profesională. Prin inserarea unei citări într-un text propriu, autorul evită situațiile de plagiat, recunoscând, în fapt, că ideea sau textul în cauză aparțin unei alte persoane. Mai mult, el respectă drepturile de autor ale persoanei care a evidențiat prima dată ideile citate.

În redactarea bibliografiei trebuie să se manifeste o foarte mare atenție, deoarece aici se strecoară mai multe greșeli decât oriunde altundeva în textul lucrării. Ca urmare, în întocmirea acestei secțiuni, autorul va trebui să țină seama și de unele recomandări specifice, cum ar fi:

- toate citările trebuie făcute cu acuratețe;
- în situația în care se importă indici bibliografici din diferite surse, aceștia trebuie verificați cu mare atenție, pentru ca preluarea lor (citarea lor) să fie corectă;
- se includ cele mai relevante, importante, riguroase și recente lucrări din literatura de specialitate aparținând fluxului principal de publicații la care autorii au acces (în acest fel se permite oricăror cercetători accesul la sursele care au stat la baza redactării lucrării considerate);
- se citează materiale, articole și cărți deja publicate;

- nu se includ referințe bibliografice care nu au fost consultate;
- fiecare referință bibliografică trebuie citată în textul lucrării, cu motivarea clară a contribuției științifice la care se face referire (în caz contrar, citarea este nejustificată);
- nu se face exces de citări, calitatea unei lucrări științifice este dată de noutatea ideilor, de articularea și, mai ales, de prezentarea lor logică și argumentată în text, și nu de lungimea listei de referințe;
- evitarea includerii, ca referințe a unor articole greu accesibile, a unor rezumate de la congrese și/sau manifestări științifice, la care potențiali terți sau cititorii lucrării nu pot avea acces direct;
- toate citările din sursele bibliografice făcute în text trebuie să se regăsească în lista bibliografică de la sfârșitul lucrării.

Se impune a se face o diferență între *lista de referințe* și *lista bibliografică*. Lista de referințe cuprinde toate sursele bibliografice la care s-a făcut referire și care au fost citate în textul lucrării, iar lista bibliografică mai conține, pe lângă aceste surse, și altele care au fost consultate în vederea realizării materialului științific, dar nu au fost citate în text (Anglia Ruskin University, 2015). Apreciem ca fiind potrivită recurgerea în cadrul unei lucrări științifice de mai mici dimensiuni la denumirea de listă de referințe. Pentru lucrările mai voluminoase (cărți, lucrările de licență și masterat, teze de doctorat și de abilitare, monografii, enciclopedii, tratate, materiale de arhivă etc.), care presupun documentarea, consultarea, analiza unui număr cu mult mai mare de materiale științifice, ar fi recomandabilă utilizarea listei bibliografice.

În principiu, recomandările privind modul de redactare al bibliografiei făcute autorilor de către edituri depinde de sistemul pe care acestea îl utilizează. În practică sunt folosite mai frecvent două sisteme, și anume: sistemul autor-număr și sistemul autor-dată. În continuare sunt detaliate câteva caracteristici ale acestor sisteme.

a) Sistemul autor-număr

Citări în text

Referințele sunt numerotate cu cifre arabe, în ordinea apariției lor în text. Numerele sunt înscrise între paranteze pătrate, de exemplu [1]. Dacă mai multe referințe sunt citate în aceeași paranteză, ele sunt înscrise în ordine crescătoare și sunt separate prin virgulă astfel: [2, 3, 4 etc.]. Când există citări la mai multe referințe succesive, între paranteze se va trece numărul primei și al ultimei referințe, între ele situându-se o liniuță: [5-8].

Lista de referințe

Referințele sunt trecute în ordinea apariției lor în text, și nu în ordinea alfabetică a numelui de familie al primului autor. Acest număr de ordine este trecut cu cifre arabe.

Exemplu pentru lista de referințe:

1. Atanase, Ion și Atanase, Anca, *Standardizarea și certificarea mărfurilor*, Editura ASE, București, 2005.
2. Dinu, Vasile, *Merceologia produselor nealimentare*, Editura ASE, București, 2002.
3. Chelcea, Septimiu, *Cum să redactăm o lucrare de licență, o teză de doctorat, un articol științific în domeniul științelor socioumane*, ediția a 3-a revăzută, Comunicare.ro, București, 2005.
4. Bojin, Emil, *Educația ecologică a consumatorului*, Editura Universitatea Ecologică, București, 1996.

Sistemul autor-număr este foarte comod atât pentru cititor, precum și pentru autor, nota privind referința (sursa bibliografică) fiind postată la subsolul paginii. În acest caz, cititorul știe imediat care este lucrarea citată. Acest sistem permite controlul riguros al tuturor referințelor din text.

Pentru autori, el prezintă totuși un inconvenient atunci când se dorește introducerea unei referințe noi, situație în care va trebui să se renumereze toate referințele. O asemenea situație poate desigur cauza unele erori, încurcături sau omisiuni. Totuși, sistemul autor-număr este deosebit de avantajos pentru lucrările științifice de mici dimensiuni, care conțin o listă relativ scurtă de referințe. Pentru lucrările științifice lungi, cu numeroase referințe, citarea acestora în ordinea apariției lor în text devine mult mai greoaie pentru autor/autori. Acest sistem nu este întotdeauna în avantajul cititorului pentru că lucrările aceluiași autor nu sunt grupate, el trebuind, practic, să le caute în toată lucrarea.

b) Sistemul autor-dată (sistemul Harvard)

Sistemul de referințe Harvard (autor-dată) este mult mai frecvent utilizat decât sistemul autor-număr, fiind adoptat de cele mai multe publicații, respectiv de editorii internaționali. Recurgerea la acest sistem și tendința lui de generalizare se datorează faptului că cele mai numeroase publicații sunt scrise în limba engleză, care este astăzi, probabil, cea mai des folosită limbă de comunicare științifică. În acest fel se încearcă asigurarea creșterii vizibilității internaționale a materialelor științifice, a cunoștințelor, teoriilor, dar și a rezultatelor diverselor cercetări empirice și/sau aplicative. Nu în ultimul rând, acest sistem prezintă, în opinia noastră, și o serie de avantaje, printre care amintim:

- permite o mai bună spațiere a textului și diminuarea încărcării sale cu note de subsol privind autorul și lucrarea, dar și a notărilor de genul *Idem*, *Ibidem*, *Op. cit.* etc.;
- evidențiază cu pregnanță autorii, lucrările citate ale acestora și data apariției lor;
- chiar dacă în textul lucrării o sursă apare citată o dată, de două sau de mai multe ori în cadrul listei bibliografice, se va face o singură consemnare a lucrării citate, cu datele complete de identificare a acesteia;

- oferă posibilitatea autorului să realizeze o revizuire facilă a bibliografiei, inserând lucrări noi sau eliminându-le pe unele dintre ele fără renumerotarea citărilor din textul științific;

- permite reliefaarea lucrărilor care au fost publicate întâia oară deoarece se indică anul primei ediții. În cazul citării unor ediții mai recente, autorii vor indica ediția pe care au consultat-o (în acest fel se poate observa rapid cine și în ce context a propus primul o anumită teorie, a ajuns la anumite rezultate științifice, a derulat o primă cercetare în domeniu etc.);

- permite inserarea unei liste bibliografice mai lungi la sfârșitul materialului științific, dar mai clar conturată, autorii putând fi identificați cu ușurință datorită scrierii lor în ordine alfabetică;

Dezavantajul principal al sistemului autor-dată este că necesită urmărirea în paralel cu parcurgerea lucrării de către un cititor a listei bibliografice de la sfârșitul lucrării, ceea ce poate fi mai puțin facil pentru cititorii neexperimentați. De asemenea, considerăm că sistemul autor-dată reduce ușor lizibilitatea textului din cauza apariției a numeroase nume și cifre în corpul lucrării.

Autorii acestui ghid optează pentru sistemul autor-dată (sistemul Harvard). Ca urmare, în continuare sunt detaliate exemple corespunzătoare din domeniul economic care privesc modul de realizare a citărilor în text și de întocmire a listei bibliografice de la sfârșitul unei lucrări științifice.

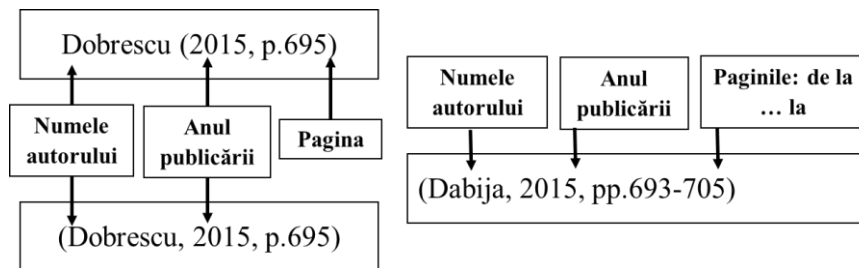
3.2.1 Citarea în text în sistemul Harvard

Citarea este o formă scurtă a referinței, care identifică publicația din care s-a extras citatul sau ideea comentată. Orice lucrare științifică se bazează pe anumite rezultate obținute anterior, de aceea publicațiile științifice conțin citări și referințe bibliografice care confirmă documentar cunoașterea acestor rezultate. Preluarea unor texte cuvânt cu cuvânt sau interpretarea textului fără citare este considerată drept plagiat, una din

încălcările grave ale eticii științifice. Citatul trebuie să fie complet, fără prescurtări ale textului citat și fără denaturarea ideii autorului.

Citarea în text reprezintă o scurtă confirmare a surselor folosite. În acest sens, se indică numele autorului/autorilor și anul publicării, separate prin virgulă, între paranteze rotunde; în cazul în care informațiile pot fi localizate precis la o anumită pagină sau la mai multe pagini (interval de pagini, mai multe pagini individuale în cadrul lucrării), acestea se vor indica în mod corespunzător. Dacă sursa citată este un document al unei organizații sau al unei agenții guvernamentale, atunci în text, precum și la lista de referințe, se va menționa denumirea acestei organizații între paranteze. Descrierea completă, care este necesară pentru identificarea lucrării citate, trebuie să fie prezentată în mod obligatoriu în lista referințelor de la sfârșitul lucrării. Nu se recomandă utilizarea notelor de subsol sau a notelor finale.

Formatul privind citarea în textul propriu-zis al lucrării presupune includerea autorului/autorilor, a anului publicării și a paginii/paginilor, ca în cele trei exemple de mai jos.

Principalele formate privind citarea în textul unei lucrări științifice, care presupun introducerea autorului/autorilor, anului publicării și a paginii/paginilor sunt următoarele:

Dacă numele autorului este dat direct în text, anul urmează între paranteze:

- Conform lui Popescu (2000, p.20) situația economică în secolul 19 era ...

- Krons (2013, p.15) arăta că ...
- După cum au demonstrat și Evans, Jamal și Foxall (2006, p.76) ...
- S-a sugerat de către Johnson (2008, pp.15-16) că ...
- Pop (2003, p.22) și Miklos (2001, p.85) ajung la concluzia că ...
- Unii autori, printre care și Dobrescu (2015, pp.693-705) și Adams (2001, pp.18-19) apreciază că ...

La introducerea citărilor în cadrul textului unei lucrări științifice se pot folosi o serie de expresii utile precum:

Introducerea ideilor altcuiva:

- Dobrescu (2015) sugerează/argumentează/concluzionează/ exprimă/este de părere că/atrage atenția asupra/descrie fenomenul X ca/descrie cum/se referă la/ia poziția pe care/subliniază/subliniază necesitatea de a ...

- Conform lui Dobrescu (2015) ...
- După cum s-a afirmat/sugerat/susținut/propus de Ilie (2015) ...
- Există un punct de vedere/o teorie/un argument că ... (Dobrescu, 2015).
- S-a sugerat/declarat/susținut/propus că ... (Ilie, 2015).
- Un punct de vedere/o teorie/un argument/o sugestie/o propunere este că ... (Ilie, 2015).
- Un punct de vedere, exprimat de Dobrescu (2015), este că ...

Introducerea unei idei/teorii în care se specifică faptul că autorul este în acord cu sursa citată:

- Aceasta este susținută (și) de Dobrescu (2015).
- ... fiind în conformitate cu punctul de vedere/teoria/sugestia lui Ilie (2015).
- Dobrescu (2015) acceptă ideea/este de acord cu/de acord cu acest punct de vedere/sugestie/teorie.
- O opinie similară este susținută de Ilie (2015).
- O poziție similară este luată și de Dobrescu (2015).
- Această idee/teorie a fost extinsă/dezvoltată/luată în considerare/construită/susținută de către Ilie (2015).

Introducerea unei idei/teorii în care autorul evidențiază dezacordul său față de o sursă citată (un punct de vedere opus):

- Această idee contravine/este contrară opiniei susținute de Ilie (2015), care argumentează că ...
- Această opinie nu este acceptată de către/a fost contestată de Dobrescu (2015), care susține că ...
- Dobrescu (2015), pe de altă parte/totuși/în contrast, sugerează că ...
- O alternativă/un punct de vedere opus/o sugestie este că ... (Ilie, 2015).
- Opus lui Ilie (2015)/un punct de vedere contrar exprimă și Dobrescu (2015) în lucrarea sa.

Sintetizând cele precizate mai sus, aducem în prim-plan recomandarea lui Graff și Birkenstein (2015, pp.49-50) prin care se afirmă că, la introducerea unei citări în text, este bine să se folosească „verbe-semnal intense și precise cât mai des posibil și care să se potrivească acțiunilor descrise” astfel:

- pentru a face o afirmație (argumentează, susține, crede, afirmă, evidențiază, insistă, observă, reamintește, semnalează, sugerează etc.);

- pentru a exprima un acord (admite, admiră, acceptă, coroborează, nu neagă, probează, reafirmă, sprijină, verifică etc.);

- pentru a exprima îndoiala sau dezacordul (complică, pretinde, contrazice, neagă, califică, pune la îndoială, infirmă, respinge, renunță etc.);

- pentru a face recomandări (susține, impune, solicită, încurajează, sfătuiește, pledează, recomandă, încurajează etc.).

De asemenea, în cazul citărilor este foarte important ca fiecare citat să fie urmat de o explicare a ceea ce înseamnă, folosind un șablon de forma:

- Punctul de vedere a lui X este că
- Cu alte cuvinte, X crede că
- Esența argumentației lui X este că

Citarea în textul unei lucrări științifice se poate realiza prin *parafrizare* directă sau indirectă (rezumând conceptele sau ideile din lucrarea unuia sau a mai multor autori prin cuvinte proprii) sau folosind *citățile extrase din textul* unei lucrări științifice. Realizarea acestui demers poate avea loc în mai multe moduri, evidențiate în cele ce urmează.

a) Numele autorului/autorilor este citat în cadrul textului

Când în text se face referire directă la întreaga lucrare a autorului, pentru citare este suficient să fie specificat numele autorului, urmat de anul publicării între paranteze rotunde.

 Piore (1979) susține că piața forței de muncă este un ansamblu mult mai complex și că părțile sale constituente pot genera migrația persoanelor cu niveluri diferite de pregătire.

Stanciu I. (2003) consideră că managementul calității totale (TQM) este un sistem centrat pe calitate, bazat pe participarea tuturor membrilor săi, prin care se urmărește asigurarea succesului pe termen lung prin satisfacerea clientului și obținerea de avantaje pentru toți membrii organizației și pentru societate.

Dacă se face o referire indirectă la o lucrare sau o cercetare, fără a menționa autorul pe fluxul textului, atunci se plasează atât numele autorului/autorilor, cât și anul publicării în punctul în care se face trimiterea la aceasta sau la sfârșitul propoziției, între paranteze rotunde.

☞ În timpul cercetărilor efectuate la mijlocul anilor douăzeci în domeniul publicării profesionale (Cormack, 1994) se afirmă că ... Vânzarea nu este un dialog improvizat între vânzător și cumpărător, ea implică tehnici ale comunicării și negocierii (Dinu, 2002).

În cazul în care se menționează o anumită parte a lucrării, făcându-se o referire la acest lucru, trebuie inclusă și pagina/paginile de referință.

☞ Protecția consumatorilor trebuie privită ca un proces complex, în care este necesar să fie implicat atât statul, cât și consumatorii (Dinu, 2011, p.90).

b) În text se citează mai mult de un autor, fiecare cu lucrarea lui

Atunci când în text se face trimitere, în mod direct sau indirect, la mai multe lucrări ale autorilor, acestea vor apărea în ordinea cronologică a apariției lor.

☞ Citare directă:

Lewis (1954), Ranis și Fei (1961), Harris și Todaro (1970) abordează mișcarea internațională a forței de muncă ca fiind o cauză naturală a existenței diferențelor dintre oferta și cererea de muncă.

☞ Citare indirectă:

Studiul nostru utilizează teoria migrației, care descrie mișcarea internațională a forței de muncă (Lewis, 1954; Ranis și Fei, 1961, Harris și Todaro, 1970) ca fiind o cauză naturală a existenței diferențelor dintre oferta și cererea de muncă.

c) În text se citează doi sau trei autori pentru o lucrare

Atunci când există doi sau trei autori pentru o lucrare, numele acestora trebuie să fie notate în text folosind conjuncția „și” ca element de legătură.

 Citare directă:

Stark și Bloom (1985) pornesc de la teoria neoclasică a migrației și dezvoltă o nouă teorie a migrației prin descrierea ființei umane ca parte a unui sistem complex social.

 Citare indirectă:

Unii autori au pornit de la teoria neoclasică a migrației și au dezvoltat o nouă teorie a acesteia prin descrierea ființei umane ca parte a unui sistem social complex (Stark și Bloom, 1985).

Atunci când există doi sau trei autori pentru o lucrare, toți trebuie să fie listați în ordinea în care numele lor apare în publicația originală.

 Față de cercetarea derulată de Nettet, Norvik și Helgesen (2011), originalitatea prezentei cercetări constă în abordarea situației specifice a centrelor comerciale și focalizarea pe stimulii proceselor și acțiunilor inovative la care recurg acestea în vederea atragerii și menținerii clienților.

d) În cadrul textului se citează o lucrare cu patru sau mai mulți autori

 Citare directă:

Pop et al. (2010) demonstrează în studiul lor faptul că politica sortimentală, prețul, ambianța, comunicarea ...

 Citare indirectă:

Cercetările recente (Pop et al., 2010) au demonstrat că politica sortimentală, prețul, ambianța, comunicarea ...

e) Citarea mai multor lucrări ale unui autor în ani diferiți

În cazul în care, într-un text, același autor este citat cu lucrări științifice din ani diferiți, acestea se vor trece în ordinea apariției lor.

 Citare directă:

Conceptualizarea imaginii mărcii îi poate fi atribuită lui Keller (1993; 2003) care a arătat că ...

 Citare indirectă:

Studiile asupra conceptualizării imaginii mărcii (Keller, 1993; 2003) evidențiază ...

f) Citarea mai multor lucrări ale unui autor în același an

Dacă pe fluxul unui text sunt citate mai multe lucrări publicate de același autor/autori în același an, acestea trebuie să fie diferențiate prin adăugarea unei litere mici lângă anul publicării, fără a lăsa vreun spațiu.

 Într-o cercetare inițială asupra imaginii mărcilor de comerț Dabija și Băbuț (2014a) ajung la concluzia că factori determinați sunt ..., pentru ca, într-o cercetare ulterioară, Dabija și Băbuț (2014b) să demonstreze că acestora li se mai pot adăuga și ...

În cazul în care referirea se face la mai multe lucrări publicate în același an sau un autor a făcut aceleași trimiteri în mai multe publicații, citarea se face în felul următor:

 Dabija și Băbuț (2014a; 2014b) au realizat mai multe cercetări în sfera comerțul de retail și a vectorilor determinanți pentru ...

g) Citarea autorului unui capitol în volume colective (lucrări editate)

Trimiterile la capitole ale unui autor/autori care se află într-o lucrare care este editată de altcineva trebuie citate în text folosind numele autorului/autorilor contributiv(i), și nu ale editorului (coordonatorului) întregii lucrări. În lista de referințe de la sfârșitul unei lucrări științifice trebuie incluse detalii atât asupra autorului capitolului, cât și a editorului (coordonatorului).

Citarea în text:

Analiza de ansamblu a circulației turistice internaționale a României evidențiază nivelul modest al acesteia, comparativ cu resursele de care dispune țara noastră și, implicit, rezervele de creștere în viitor (Minciu, 2006).

În lista de referințe se va trece:

Minciu, R., 2006. Avantajele României în domeniul turismului în raport cu principalele țări competitoră. În: I. Kerbalek, ed. 2009. *Serviciile și competitivitatea*. București: Editura ASE, pp.147-175.

i) Citarea autorilor care au același nume de familie și au publicat lucrări în același an

Pe lângă numele lor de familie, se include și inițiala prenumelui pentru a-i diferenția.

Încercând să evidențieze urmările și, mai ales, transformările recente care au caracterizat economia românească, literatura de specialitate evidențiază diferite abordări. România, la fel ca și alte state din Europa Centrală și de Est, s-a confruntat cu transformări importante la nivel economic, soluții și, mai ales, strategii de afaceri, fiind greu de implementat de către autorități (Dinu, M., 2013, p.1), atât în ceea ce privește adaptarea la noile realități, cât și privind protecția adecvată a consumatorilor (Dinu, V., 2013, p.309).

j) Citarea lucrărilor care nu au drept autor o persoană fizică, ci o organizație („autor colectiv”)

Dacă lucrarea nu are ca autor o persoană fizică, ea fiind elaborată de către o organizație, de către un departament, un minister, o comisie, un comitet etc., atunci poate fi citată în mod similar ca și în cazul în care ar fi un autor, evidențiind în text, respectiv în lista de referințe, numele organizației în locul autorului (spre exemplu: World Bank Group, 1987).

Justificarea abordării sectoriale a principiilor specifice dezvoltării durabile reiese din necesitatea reliefării posibilei legături dintre caracterizarea generală realizată de Banca Mondială a conceptului dezvoltării sustenabile (World Bank Group, 1987, p.16) și practicile ...

În situația în care denumirea organizației este una relativ lungă, este acceptabil să se folosească abrevieri standard pentru acest organism (spre exemplu WBG în loc de World Bank Group). Mențiunea se va trece atât în text (corpul lucrării științifice), precum și la referințele bibliografice, unde se va include și denumirea sa completă. În text se poate trece abrevierea între paranteze în cadrul primei folosiri a denumirii complete.

k) Citarea de surse secundare sau de surse la care autorul nu are acces direct, respectiv pe care nu le poate găsi în bazele de date pe care le folosește

Consultând lucrări din literatura de specialitate, se poate întâmpla ca un autor să identifice referințe relevante, la care însă nu are acces. Totuși, sursa respectivă este citată de către alt autor într-o lucrare la care există acces. Într-o asemenea situație se poate recurge la următoarea modalitate de citare: articolul A citat în articolul B. De regulă însă, este bine să se evite recurgerea la citarea dintr-o sursă secundară, ideal fiind să se găsească sursa originală.

Studiul comportamentului consumatorilor în contextul comerțului a suscitat interesul multor autori de-a lungul timpului. Spre exemplu, Dabija, Pop și Szentesi (2014, pp.47-46) citați în Dabija et al. (2014, pp.124-143) consideră că ...

Lista de referințe de la finalul lucrării va conține doar sursele (lucrările) consultate. Luând în considerare exemplul anterior, în lista de referințe va apărea doar lucrarea redactată de Dabija et al. în 2014. Lucrarea redactată de Dabija, Pop și Szentesi în 2014 nu va apărea în lista de referințe întrucât nu s-a avut acces în mod direct la aceasta.

I) Citarea cu extrase din textul sursei

Atunci când la citare se extrag cuvinte exacte din sursa folosită, propoziția, fraza sau enunțul trebuie să stea între ghilimele, fiind introdus în felul următor:

- autorul afirmă că „.....”
- autorul consideră că „.....”
- autorul ajunge la concluzia că „.....”

Kotler și Keller (2012, p.611) apreciază că inovarea reprezintă „orice bun, serviciu sau idee pe care cineva o percepe ca fiind nouă, indiferent de vechimea ei”.

Dacă sunt însă preluări de text mai lungi de 40-50 cuvinte, atunci se poate recurge la încadrarea citatului într-un paragraf separat cu ghilimele sau fără ghilimele, acesta fiind scris, de regulă, cu o mărime mai mică a literei și centrat sau evidențiat într-un mod aparte.

„Articolul este consacrat binomului „bugetul public – outputul global” din perspectiva curbei BARS. Prima secțiune caracterizează principalele premise conceptuale ale acestei abordări. Cea de-a doua cuprinde o analiză empirică, utilizându-se datele statistice (1990-2013) pentru România, ca economie europeană emergentă: sunt implicate trei regresii de cointegrare (metoda celor mai mici pătrate modificată complet, regresia canonic cointegrată și metoda dinamică a celor mai mici pătrate) și trei algoritmi bazați pe variabilele instrumentale (metoda celor mai mici pătrate în două stadii, metoda generalizată a momentelor și metoda verosimilității maxime cu informație limitată). Sunt prezentate și unele concluzii.” (Dobrescu, 2015, p.495).

3.2.2 Lista bibliografică în sistemul Harvard

Referințele sunt scrise fără număr de ordine, în ordine alfabetică, după numele de familie al primului autor sau editor (coordonator). În redactarea unei liste de referințe, autorii trebuie să ia în considerare faptul că există mai multe posibile formate care țin seama de unele reguli general valabile. Aceste reguli sunt în concordanță și cu stilul de citare bibliografică al Asociației Americane de Psihologie (care are printre domeniile sale de aplicare și pe cel economic). După cum se precizează și în cadrul American Psychological Association (2009), stilul de citare este conform sistemului Harvard.

Reguli generale

- *Autorul/ii, editorul/ii*: în lista referințelor bibliografice se prezintă toți autorii/editorii. Autorii se specifică prin: nume și prenume. De cele mai multe ori prenumele este prescurtat, fiind trecute doar inițialele urmate de punct, după punct fiind pusă și virgulă. Autorii sunt separați prin virgulă. Înaintea ultimului autor se scrie „și” sau „and”. Pentru o carte cu editor, o antologie, un dicționar sau în cazul editării unei colecții, în locul autorului se prezintă numele coordonatorului/ilor sau editorului/ilor, urmat de abrevierea „coord.” sau „ed.”/„eds.”, după caz.

- *Data publicării*: anul publicării se menționează după autor/i, editor/i.

- *Titlul cărții sau al revistei*: se scrie cu litere italice și fără ghilimele.

- *Traducătorul/ii*: se menționează după titlul cărții sau al contribuției în monografie, în succesiunea următoare: cuvântul translated/tradus urmat de indicarea limbii din care se traduce, apoi inițialele prenumelui și numele traducătorului.

- *Ediția*: se trece începând cu a 2-a ediție; această mențiune se include în primul rând, fiind urmată de abrevierea „ed.”.

- *Locul publicării*: se menționează orașul fără prescurtări. Foarte rar, dacă este însă necesară o precizare și mai completă a locului de publicare, se adaugă denumirea țării sau abrevierea standardizată.

- *Editura*: se specifică în clar denumirea editurii; denumiri comune precum Co., Inc., Publisher etc. pot fi evitate.

- *Volumul și numărul jurnalului*: se scrie volumul, urmat de indicarea numărului revistei între paranteze rotunde. Dacă revista aplică numerotarea paginilor de-a lungul tuturor numerelor fiecărui volum, se poate omite indicarea numărului jurnalului.

- *Pagini*: la citarea în text se consemnează pagina/ile consultate, dacă este necesar. În lista referințelor se indică paginile pentru întregul articol (numărul primei și ultimei pagini, separate printr-o cratimă).

- *Resurse electronice*: se utilizează Uniform Resource Locator (URL). În cazul în care o revistă există și în versiune tipărită, URL-ul nu este necesar. Se specifică tipul de suport – „versiunea electronică” – între paranteze pătrate [online], după titlul articolului, precum și data accesării acestuia. În cazul în care sursa consultată are atribuit un Digital Object Identifier (DOI), este recomandat ca acesta să fie specificat.

Principalele formate în lista de referințe

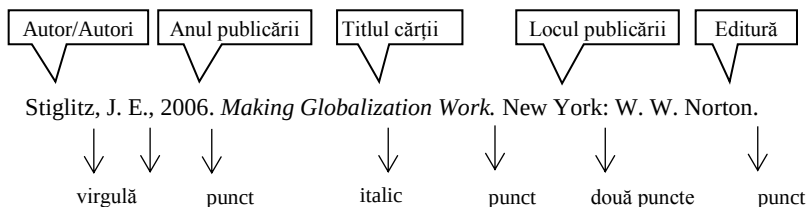
Referințele sunt descrieri bibliografice ale publicațiilor internaționale din domeniul economic, iar formatele acestora sunt în concordanță cu stilul de referințe Harvard (Anglia Ruskin University, 2016). Exemplele vor fi date cu precădere în limba engleză, deoarece aceasta este limba de comunicare științifică internațională cea mai des folosită. Desigur, nu este exclusă folosirea altor limbi de comunicare.

În cadrul listei bibliografice, sursele de referință care se întâlnesc cel mai des sunt: cărțile, articolele din revistele în format tipărit și cele din revistele online. Ca urmare, în continuare vom reprezenta schematic principalele formate ale referințelor, astfel încât să evidențiem toate componentele lor.

• Formatul referinței la o carte

Autor/Autori (numele de familie și inițiala prenumelui), anul publicării. *Titlul cărții* (*italic*). Ediția (la prima ediție nu se scrie). Locul publicării (acesta trebuie să fie un oraș, nu o țară): Editură.

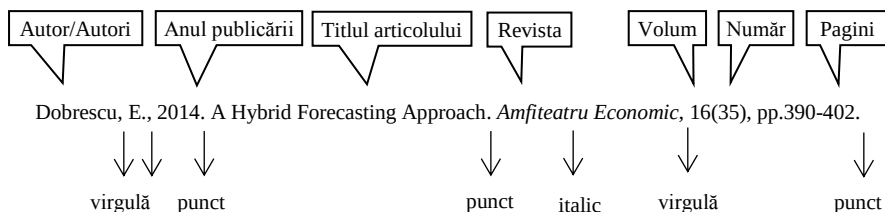
Stiglitz, J. E., 2006. *Making Globalization Work*. New York: W. W. Norton.

• Formatul referinței la un jurnal în format tipărit

Autor/Autori (numele de familie și inițiala prenumelui), anul publicării. Titlul articolului. *Titlul complet al revistei (italic)*, numărul volumului (Vol.), numărul revistei (între paranteze), paginile articolului (pp.).

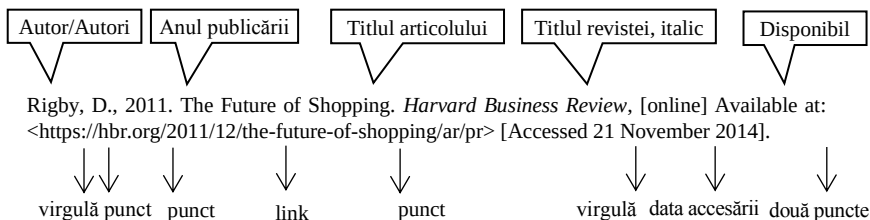
Dobrescu, E., 2014. A Hybrid Forecasting Approach. *Amfiteatru Economic*, 16(35), pp.390-402.

• Formatul referinței la un jurnal online disponibil în mod public pe internet

Autor/Autori (numele de familie și inițiala prenumelui), anul publicării. Titlul articolului. *Titlul complet al revistei (italic)*, [online] Disponibil la: URL [Data accesării ... (zi, lună, an)].

Rigby, D., 2011. The Future of Shopping. *Harvard Business Review*, [online] Available at: <<https://hbr.org/2011/12/the-future-of-shopping/ar/pr>> [Accessed 21 November 2014].

Exemple de formate de referință pentru diferite tipuri de surse bibliografice

a) Cărți tipărite

Cartea cu un autor

Autor (numele de familie și inițiala prenumelui), anul publicării. *Titlul cărții (italic)*. Ediția (la prima ediție nu se scrie). Locul publicării (acesta trebuie să fie un oraș, nu o țară): Editură.

- Dabija, D.C., 2010. *Marketingul întreprinderii de comerț*. Cluj-Napoca: Risoprint.
- Dinu, V., 2011. *Protecția consumatorilor*. București: Editura ASE.
- Kaplan, R.S., 2009. *The human side of organizations*. 10th ed. Boston: Harvard Business School Press.
- Baron, D.P., 2008. *Business and the organisation*. Chester: Pearson.

Cartea cu doi sau mai mulți autori

Autori (numele de familie și inițiala prenumelui lor) (între autori se pune virgulă, iar în fața ultimului se trece „și” sau „and”, după caz), anul publicării. *Titlul cărții (italic)*. Ediția (la prima ediție nu se scrie). Locul publicării (acesta trebuie să fie un oraș, nu o țară): Editură.

- Albu, A.D. și Ciurel, V., 1991. *Contrapartida în relațiile economice internaționale*. București: Editura Științifică.
- Kaplan, R.S., Norton, D.P. and Green, M.C., 2001. *The Strategy-Focused Organization*. Boston: Harvard Business School Press.
- Pop, N.Al., Dabija, D.C., Dumitru, I., Pelău, C.M. și Petrescu, E.C., 2011. *Marketing internațional – Teorie și practică*. București: Uranus.

Butler, R., Davies, L., Pike, R. and Sharp, J., 1993. *Strategic Investment Decisions*. London: Routledge.

Ciobanu, Gh., Nica, V., Mustață, Fl. și Mărăcine, V., 1996. *Cercetări operaționale cu aplicații în economie. Teoria grafurilor și analiza drumului critic*. București: Editura Matrix ROM.

b) Mai multe lucrări (carte/articol) ale aceluiași autor în același an

La carte

Autor/Autori (numele de familie și inițiala), anul publicării urmat de literă (a, b, c ...). *Titlul cărții (italic)*. Ediția (la prima ediție nu se scrie). Locul publicării (acesta trebuie să fie un oraș, nu o țară): Editura.

Băcanu, B., 1997a. *Management internațional*. Brașov: Luxubris.

Băcanu, B., 1997b. *Management strategic*. București: Teora.

Bond, G., 1991a. *Business ethics*. Sydney: McGraw-Hill.

Bond, G., 1991b. *Corporate governance*. London: Irwin.

La articol

Autor/Autori (numele de familie și inițiala), anul publicării urmat de literă (a, b, c ...). *Titlul articolului*. *Titlul revistei (italic)*, volumul și numărul jurnalului, pagina/paginile.

Schultz, D.E., 1993a. Integration helps you plan communication from outside-in. *Marketing News*, 27(6), p.12.

Schultz, D.E., 1993b. How to overcome the barriers to integrations. *Marketing News*, 27(15), p.16.

Schultz, D.E., 1993c. The customer and the data base are the integrating forces. *Marketing News*, 27(24), p.14.

La carte și articol

 Belk, R.W., 1995a. *Collecting in a Consumer Society*. London: Routledge.

Belk, R.W., 1995b. Collecting as luxury consumption: Effects on individuals and households. *Journal of Economic Psychology*, 16(3), pp.477-490.

c) Carte cu editor (coordonator)

Editori (numele de familie și inițiala prenumelui lor), urmate de ed. sau eds, anul publicării. *Titlul cărții (italic)*. Ediția (la prima ediție nu se scrie). Locul publicării (acesta trebuie să fie un oraș, nu o țară): Editura.

 Săvoiu, G. ed., 2012. *Econophysics: Background and Applications in Economics, Finance, and Sociophysics*. London: Elsevier Academic Press.

Chochol, A. and Szakiel, J. eds., 2014. *Commodity Science in Research and Practice – Achievements and challenges of commodity science in the age of globalization*. Krakow: Polish Society of Commodity Science.

d) Capitol dintr-o carte cu editor

Autor/Autori (numele de familie și inițiala prenumelui), anul publicării. Titlul capitolului urmat de În: editor/editori (inițiala prenumelui urmată de numele de familie) urmat de ed. sau eds., anul publicării. Dacă cumva numele editorului este și al autorului, atunci se trece cu inițiala în față, urmată de numele de familie. *Titlul cărții (italic)*. Ediția (la prima ediție nu se scrie). Locul publicării (acesta trebuie să fie un oraș, nu o țară): Editură. Numărul capitolului sau al paginilor între care se situează capitolul.

 Atanase, A., 2008. Asigurarea și gestiunea calității. În: V. Dinu, ed. 2008. *Fundamentele științei mărfurilor*. București: Editura ASE. Capitolul 9.

Kitchen, P.J. and Papasolomou, I.D., 1997. Marketing and public relations. In: P.J. Kitchen, ed. 1997. *Public relations: Principles and Practice*. London: International Thomson. Ch. 20.

e) Carte tradusă

Autor/autori (numele de familie și inițiala prenumelui), anul publicării. *Titlul cărții (italic)*. Tradusă din (limba) de către (numele traducătorului: inițiala prenumelui, urmată de numele de familie). Locul publicării (acesta trebuie să fie un oraș, nu o țară): Editură.

 Bruhn, M., 2001. *Orientarea spre clienți. Temelia afacerii de succes*. Tradus din germană de I. Kerbalek. București: Editura Economică.

Ropke, W., 1963. *Economics of the Free Society*. Translated from German by P.M. Boarman. Chicago: Henry Regnery Company.

f) E-book

Pentru un e-book cu acces deschis, disponibil gratuit pe internet, cum ar fi Google Books

Autor/Editor (numele de familie și inițiala prenumelui), anul publicării. *Titlul cărții (italic)*. [e-book] Locul publicării (dacă se cunoaște): Editura. Disponibil la: sursă e-book și adresa web sau URL pentru e-book [Data accesării].

- Baron, R.A., 2012. *Entrepreneurship. An Evidence-based Guide*. [e-book] Cheltenham; Northampton, MA: Edward Elgar. Available at: Google Books <<http://booksgoogle.com>> [Accessed 3 July 2015].
- Solomon, M., Bamossy, G., Askegaard, S. and Hogg, M., 2006. *Consumer behavior. A European Perspective*. 3rd ed. [e-book]. London: Pearson Education Limited. Available at: <<http://www.books.mec.biz/tmp/books/NXHQRTHBQ2L87NIU6YVN.pdf>> [Accessed 10 October 2015].

E-book-uri disponibile prin biblioteca universităţii

Autor/Editor (numele de familie şi iniţiala prenumelui), anul publicării. *Titlul cărţii (italic)*. [e-book] Locul publicării: Editura. Disponibil prin: Biblioteca şi adresa website [Data accesării].

- Onete, B., 2004. *Modelarea în ştiinţa mărfurilor*. [e-book] Bucureşti: Editura A.S.E. Disponibil prin: Biblioteca Academiei de Studii Economice website <<http://www.biblioteca-digitala.ase.ro>> [Accesat 25 noiembrie 2013].
- Parboteeah, K.P. and Cullen, J.B., 2013. *Business Ethics*. [e-book] Hoboken: Taylor & Francis. Available through: Anglia Ruskin University Library website <<http://libweb.anglia.ac.uk>> [Accessed 7 August 2015].

g) Documente PDF cu autori şi versiuni ale unor publicaţii guvernamentale sau similare care sunt gratuite

Autor/Autori (numele de familie şi iniţiala prenumelui)/departament, anul publicării. *Titlul documentului (italic)*. [pdf] Locul publicării (dacă se cunoaşte): Editură. Disponibil la: adresa web sau URL pentru PDF respectiv, dacă este disponibil [Data accesării].

- Uriarte, F.A., 2008. *Introduction to Knowledge Management*. [pdf] Jakarta: ASEAN Foundation. Available at: <http://www.aseanfoundation.org/documents/knowledge_management_book.pdf> [Accessed 28 November 2015].
- Department for International Development, 2007. *Moving Out of Poverty – making Migration Work Better for Poor People*. [pdf] London: Department for International Development. Available at: <http://www.migrationdrc.org/publications/other_publications/Moving_Out_of_Poverty.pdf> [Accessed 27 November 2015].
- Food and Agriculture Organization of the United Nations, 2003. *Trade reforms and food security. Conceptualizing the linkages*. [pdf] Rome: FAO. Available at: <<ftp://ftp.fao.org/docrep/fao/005/y4671e/y4671e00.pdf>> [Accessed 23 August 2015].
- Price Waterhouse Cooper, 2014. *Worldwide Tax Summaries Corporate Taxes 2015/16*. [pdf] Available at: <<http://www.pwc.com/gx/en/tax/corporate-tax/worldwide-tax-summaries/assets/pwc-worldwide-tax-summaries-corporate-2015-16.pdf>> [Accessed 8 August 2017].

h) Articole din reviste și ziare

Articole publicate în reviste electronice (disponibile în sistem acces deschis)

Autor/Autori (numele de familie și inițiala prenumelui), anul publicării. Titlul articolului. *Titlul complet al jurnalului (italic)*, [online] Disponibil la: adresa web (citați exact URL-ul articolului) [Data accesării].

- Săvoiu, G., Dinu, V. and Tăchiciu, L., 2012. Romania Foreign Trade in Global Recession, Revealed by the Extended Method of Exchange Rate Indicators. *Amfiteatru Economic*, 14(31), pp.173-194.

Boughton, J.M., 2002. The Bretton Woods Proposal: an Brief Look. *Political Science Quarterly*, 42(6), p.564.

Simsek, Z., Veiga, J.F., Lubatkin, M.H. and Dino, R.N., 2005. Modeling the Multilevel Determinants of Top Management Team Behavioral Integration. *The Academy of Management Journal*, 48(1), pp.69-84.

Articole publicate în reviste electronice (disponibile în sistem acces deschis)

Autor/Autori (numele de familie și inițiala prenumelui), anul publicării. Titlul articolului. *Titlul complet al jurnalului (italic)*, [online] Disponibil la: adresa web (citați exact URL-ul articolului) [Data accesării].

 Constantin, D.L., Grosu, R.M. and Iosif A.E., 2013. Exploring the territorial capital, global competition and territorial cohesion policy: a SWOT analysis of services of general interest. *Romanian Journal of Regional Science*, [online] Available at: <<http://www.rrsa.ro/rjrs/V7SP1.Constantin.pdf>> [Accessed 9 August 2017].

McArthur, D.N. and Griffin, T., 2006. A Marketing Management View of Integrated Marketing Communications. *Journal of Advertising Research*, [online] Available at: <http://web3.searchbank.com/infotrac/session/66/850/10267118w3/15!xrn_12&bkm>[Accessed 12 March 20014].

Articole din reviste disponibile prin biblioteca universității sau în diferite baze de date

Autor/Autori (numele de familie și inițiala prenumelui), anul publicării. Titlul articolului. *Titlul complet al jurnalului (italic)*, [tipul de media] Numărul volumului, dar și al revistei, precum și numerele paginilor dacă sunt disponibile. Disponibil prin: sursa [Data accesării].

 Boughton, J.M., 2002. The Bretton Woods Proposal: An In Depth Look. *Political Science Quarterly*, [e-journal] 42(6). Available through: Anglia Ruskin University Library website <<http://libweb.anglia.ac.uk>> [Accessed 12 June 2014].

Gillanders, R. and Whelan, K., 2014. Open For Business? Institutions, Business Environment and Economic Development. *KYKLOS*, [e-journal] 67(4), p.535. Available through: Cambridge University Library website <<http://lib.cam.ac.uk>> [Accessed 12 June 2014].

Gopaldas, A., 2015. Creating Firm, Customer, and Societal Value: Toward a Theory of Positive Marketing. *Journal of Business Research*, [e-journal] 68(12), pp.2446-2451. Available through: ScienceDirect database <<http://www.sciencedirect.com>> [Accessed 2 May 2015].

Articole cu DOI (Digital Object Identifier)

Se poate recurge la specificarea DOI-ului unui articol pentru a nu mai menționa adresa web la care se regăsește acesta și data accesării. Evidențierea DOI-ului sursei în cadrul listei de referințe conduce la o mai ușoară identificare a sursei de către cititorii lucrării. Cu toate acestea, este necesar de subliniat faptul că nu toate articolele au atribuit un DOI. Redactarea unui articol cu DOI în lista de referințe va fi în concordanță cu următoarele specificații: Autor/Autori (numele de familie și inițiala prenumelui), anul publicării. Titlul articolului. *Titlul complet al jurnalului (italic)*, [e-journal] Numărul volumului, dar și al revistei, precum și numerele paginilor dacă sunt disponibile. DOI.

- Grosu, R.M. and Dinu, V., 2016. The migration process of Romanians to Andalusia, Spain. Focus on socio-economic implications. *E & M Economie a Management*, [e-journal] 19(2), pp.21-36. dx.doi.org/10.15240/tul/001/2016-2-002
- Grosu, R., 2015. Dynamics of immigrant entrepreneurship in Romania. *Economy of Region*, [e-journal] no. 2, pp.172-182. <https://doi.org/10.17059/2015-2-14>

Rezumatul unui articol într-o bază de date

Autor/Autori (numele de familie și inițiala prenumelui), anul publicării. Titlul articolului. *Titlul complet al revistei (italic)*, [tipul de media] Numărul volumului, dar și al revistei, precum și numerele paginilor dacă sunt disponibile. Numai rezumat. Disponibil prin: sursa [Data accesării].

- Dinu, V., Grosu, R.M. and Saseanu, A.S., 2015. Romanian Immigrant Entrepreneurship: Utopia or Reality? An Overview of Entrepreneurial Manifestations of Romanian Immigrants in Andalusia, Spain. *Transformations in Business & Economics*, [e-journal] 14(34), pp.48-64. Abstract only. Available through: Thomson Reuters Web of Science Database <<http://apps.webofknowledge.com>> [Accessed 11 May 2015].
- Caiazza, R., Richardson, A. and Audretsch, D., 2015. Knowledge effects on competitiveness: from firms to regional advantage. *Journal of Technology Transfer*, [e-journal] 40(6), pp.899-909. Abstract only. Available through: Thomson Reuters Web of Science Database <<http://apps.webofknowledge.com>> [Accessed 11 May 2015].
- Lin, W.T., 2014. Founder-key leaders, group-level decision teams, and the international expansion of business groups: Evidence from Taiwan. *International Marketing Review*, [e-journal] 31(2), pp.129-154. Abstract only. Available through: Emerald Insight Database <<http://www.emeraldinsight.com/doi/full/10.1108/IMR-07-2012-0120>> [Accessed 31 October 2015].

Articole în ziare tipărite

Autor/Autori (numele de familie și inițiala prenumelui), anul publicării. Titlul articolului sau capul coloanei. *Titlul complet al ziarului (italic)*, ziua și luna, apoi numărul paginii.

Stanciu, A., 2015. Scăderea de taxe – o investiție pe care statul o face în economie. *Bursa*, 7 dec. p.7.

Robert, S., 2016. Piața europeană recuperează pierderile din timpul crizei. Prognoze faste pentru 2016. *Capitalul*, 11-17 ian. p.18.

Aaron, K. and Min, Z., 2016. Down, S&P 500 at High for the Year. *The Wall Street Journal*, 30 March p.8.

Cumming, F., 1999. Tax-free savings push. *Sunday Mail*, 4 April p.1.

Baker, J., 2005. No rest for credit cards. *Sydney Morning Herald*, 26 Dec. p.4.

Articole în ziare online

Autor/Autor corporatist, anul publicării. Titlul articolului. *Titlul complet al ziarului (italic)*, [tipul de media] informații adiționale referitoare la date. Disponibile la: <url> [Data accesării].

Dăianu, D., 2015. Unde micro întâlnește macro. *Ziarul Financiar*, [online] 16 noiembrie. Disponibil la: <<http://www.zf.ro/opinii/unde-macro-intalneste-micro-14887756>> [Accesat 18 octombrie 2015].

Ivan, D., 2015. Cât economisim și unde investim. *Jurnalul Național*, [online] 21 octombrie. Disponibil la: <<http://jurnalul.ro/bani-afaceri/investitii/cat-economisim-si-unde-investim-699236.html>> [Accesat 21 noiembrie 2015].

The Economist, 2015. Pfizer and Allergan agree to a \$160 billion merger. *The Economist*, [online] 23 November. Available at: <<http://www.economist.com/blogs/graphicdetail/2015/11/pharmaceuticals>> [Accessed 21 December 2015].

i) Alte tipuri de surse

Acte ale Parlamentului

Titlu, număr și an, urmate de numărul articolului, scris în paranteze. Locul publicării: Editura.

 Legea Educației Naționale 1/2011 (art. 189). București: Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18.

Legea Concurenței nr. 21/1996 (art. 5). București: Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 88.

Legea privind publicitatea nr. 148/2000 (art. 6). București: Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 359.

Legislație secundară: documente oficiale, cod de bună practică

Titlu, număr și an, urmate de numărul articolului, scris în paranteze. Locul publicării: Editura.

 OUG privind contractele de credit pentru consumatori nr. 50/2010 (art. 9). București: Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389.
OG privind comercializarea produselor și serviciilor pe piață nr. 99/2000 (art. 6). București: Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 603.

HG privind etichetarea alimentelor nr. 106/2002 (art. 8). București: Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 643.

ANSSI 2012, Cod de bune practici pentru Securitatea Sistemelor Informatice și de Comunicații (art. 4.1). București: Asociația Națională pentru Securitatea Sistemelor Informatice.

Publicații guvernamentale și instituționale

Departament guvernamental/Instituție. Subdiviziune a departamentului/instituției (dacă se cunoaște), anul. *Titlul documentului*. Locul publicării: Editura.

 Monitorul Oficial nr. 0881 din 2015. *Actul nr. 901 din 27 Octombrie 2015, Hotărâre privind aprobarea Strategiei naționale din domeniul achizițiilor publice*. București: Monitorul Oficial.

Monitorul Oficial nr. 0839 din 2015. *Actul nr. 267 din 06 Noiembrie 2015, Legea privind aprobarea OUG nr. 91/2014 privind obligația operatorilor economici de a utiliza aparate de marcat electronice fiscale*. București: Monitorul Oficial.

Banca Națională a României, Direcția Stabilitate Financiară, 2015. *Raport asupra stabilității financiare – 2014*. București: BNR.

Raportări anuale

Autor colectiv/corporativ, anul publicării. *Titlul complet al raportului anual*. Locul publicării: Editura.

Elemente necesare pentru versiunea electronică:

Autor colectiv/corporativ, anul publicării. *Titlul complet al raportului anual*. [online] Disponibil la: adresa web. [Data accesării].

 C&A, 2015. *Everyday, Everywhere, Everyone, C&A Corporate Responsibility Report 2014*. Düsseldorf: C&A.

C&A, 2015. *Everyday, Everywhere, Everyone, C&A Corporate Responsibility Report 2014*. [online] Available at: <https://www.c-and-a.com/be/nl/corporate/fileadmin/user_upload/Assets/2_Sustainability/2.1.6/C_A_European_CR_Report_2014_web.pdf> [Accessed 26 December 2015].

Marks & Spencer, 2004. *The way forward, Annual report 2003-2004*. London: Marks & Spencer.

Marks & Spencer, 2015. *Annual Report & Financial Statements 2015*. [online] Available at: <http://annualreport.marksandspencer.com/M&S_AR2015_Full%20report.pdf> [Accessed 30 November 2015].

Material de arhivă

Autor/Autori (numele de familie și inițiala prenumelui), anul publicării. *Titlul documentului*. [tipul de media] Numărul colecției. Locul publicării: Editura/Arhiva/Depozitul.

 Tregidga, H. and Milne, M.J. 2005. *From Sustainable Management to Sustainable Development: A Longitudinal Analysis of External Communication by a Leading Environmental Reporter*. [manuscript] Accountancy Working Paper Series. Otago: Otago University Research Archive.

Standarde

Autor colectiv/corporativ, anul publicării. *Identificarea completă a standardului: litere, cifre, titlul complet al standardului*. Locul publicării: Editura.

Elemente necesare pentru versiunea electronică:

Autor colectiv/corporativ, anul publicării. *Identificarea completă a standardului: litere, cifre, titlul complet al standardului*. [online] Locul publicării (dacă este posibil): Editura. Disponibil prin: adresa web [Data accesării].

 Asociația Română de Standardizare, 2005. *SR EN ISO/CEI 17000:2005. Evaluarea conformității. Vocabular și principii generale*. București: ASRO

Asociația Română de Standardizare, 2011. *SR ISO 26000:2011. Linii directoare privind responsabilitatea socială*. București: ASRO.

British Standards Institution, 2000. *BS ISO/IEC-17799: Information technology – code of practice for information security management*. London: British Standards Institution.

British Standards Institution, 1996. *BS EN ISO-14001: Environmental management systems – specification with guidance for use*. London: British Standards Institution.

British Standards Institution, 2011. *BS EN 594:2011 Timber structures. Test methods. Racking strength and stiffness of timber frame wall panels*. [online] British Standards Online. Available through: Anglia Ruskin University Library website <<http://libweb.anglia.ac.uk>> [Accessed 30 October 2011].

Lucrări de la conferințe

Autor/Autori (numele de familie și inițiala prenumelui), anul publicării. Titlul lucrării. În: editor sau numele organizatorului, *Titlul complet al conferinței*. Locul și data. Locul publicării: Editura.

 Dinu, V., 2005. Certificarea conformității produselor în domeniul reglementat și nereglementat. În: Catedra de Merceologie și Managementul Calității, Academia de Studii Economice din București, *Calitate, Management, Integrare europeană, ediția a II-a*. București, România, 15 decembrie 2005. București: Editura ASE.

Săvoiu, G., Tăchiciu, L. and Dinu, V., 2012. Inflation and the Impact of Recession of Services in Romania's Economy. In: RESER and the Bucharest Academy of Economic Studies, *The 22nd RESER International Conference – Services and Economic Development Local and Global Challenges*. Bucharest, Romania, 20-22 September 2012. București: Editura ASE.

Rapoarte ale organizațiilor

Autor/Autori/Organizația (numele de familie și inițiala prenumelui), anul publicării. *Titlul complet al raportului*. Locul publicării: Editura.

Elemente necesare pentru versiunea electronică:

Autor/Autori/Organizația, anul publicării. *Titlul complet al raportului*. [tipul de media] Locul publicării: Editura. Disponibil la: adresa URL [Data

accesării]. În cazul în care documentul are atribuit un DOI, este recomandat ca sursa să fie redactată după cum urmează:

Autor/Autori/Organizația, anul publicării. *Titlul complet al raportului*. [tipul de media] Locul publicării: Editura. DOI

 D'Amato, A., Henderson, S. and Florence, S., 2009. *Corporate Social Responsibility and Sustainable Business. A Guide to Leadership Tasks and Functions*. Greensboro: CCL Press.

United Nation, General Assembly (Brundtland Commission), 1987. *Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future*. [online] Available at: <<http://www.un.org/documents/ga/res/42/ares42-187.htm>> [Accessed 20 October 2014].

Fiszbein, A., Schady, N., Ferreira, F.H.G., Grosh, M., Keleher, N., Olinto, P. and Skoufias, E., 2009. *Conditional Cash Transfers. Reducing Present and Future Poverty*. [pdf] Washington, D.C.: The World Bank. Available at: <<http://documents.worldbank.org/curated/en/914561468314712643/pdf/476030PUB0Cond101Official0Use0Only1.pdf>> [Accessed 11 August 2017].

OECD and FAO, 2015. *OECD-FAO Agricultural Outlook 2015*. [pdf] Paris: OECD Publishing. http://dx.doi.org/10.1787/agr_outlook-2015-en

Teze și dizertații

Autor (numele de familie și inițiala prenumelui), anul apariției. *Titlul complet al lucrării*. Nivel. Numele oficial al universității.

Elemente necesare pentru versiunea electronică:

Autor (numele de familie și inițiala prenumelui), anul apariției. *Titlul complet al lucrării*. Nivel. Numele oficial al universității. Disponibil la: adresa URL. [Data accesării].

 Dinu, V., 1999. *Impactul standardizării și certificării produselor asupra protecției consumatorilor*. PhD. Academia de Studii Economice din București.

Nilsson, P., 2013. *Price Formation in Real Estate Markets*. PhD. Jönköping International Business School. Jönköping University. Available at: <<http://hj.diva-portal.org/smash/get/diva2:609031/FULLTEXT01.pdf>> [Accessed 26 December 2015].

Ajakaiye, O.I., 2012. *The Role of Logistics Service Providers in the Logistics Firms' Supply Chain*. Master thesis. Jönköping International Business School. Jönköping University. Available at: <<http://hj.diva-portal.org/smash/get/diva2:535677/FULLTEXT01.pdf>> [Accessed 26 December 2015].

Medina, A, 2015. *Financing decisions in private and public firms*. PhD. The University of British Columbia. Available at: <<https://open.library.ubc.ca/cIRcle/collections/ubctheses/24/items/1.0216004>> [Accessed 26 December 2015].

Documente europene

Numele instituției de unde provine documentul (de exemplu, Comisia). Tipul documentului (de exemplu, Directiva sau Decizia), an/număr legislație/inițialele instituției, data la care a fost aprobat dacă se cunoaște, urmat de titlul, toate cu caractere cursive (italice). Pentru a ușura găsirea documentului este bine să se adauge la sfârșit, unde poate fi găsit ușor, respectiv Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (Official Journal of the European Union).

 Council Directive 2006/114/EC of 12 December 2006 concerning misleading and comparative advertising (Text with EEA relevance). OJ L 376, 27.12.2006, pp.21-27.

Directiva Consiliului 2006/114/CE din 12 decembrie 2006 privind publicitatea înșelătoare și comparativă. (Text cu relevanță pentru SEE). JO L 376, 27.12.2006, pp.21-27.

Council Regulation (EC) No 66/2010 of 25 November 2009 on the EU Ecolabel (Text with EEA relevance). OJ L 27, 30.1.2010, pp.1-19.

Regulamentul Consiliului (CE) nr. 66/2010 din 25 noiembrie 2009 privind eticheta UE ecologică (Text cu relevanță pentru SEE). JO L 27, 30.1.2010, pp.1-19.

Council Decision No 1386/2013/EU of 20 November 2013 on a General Union Environment Action Programme to 2020 „Living well, within the limits of our planet” (Text with EEA relevance). OJ L 354, 28.12.2013, pp.171-200.

Decizia Consiliului nr. 1386/2013/UE din 20 noiembrie 2013 privind un Program general al Uniunii de acțiune pentru mediu până în 2020 „O viață bună, în limitele planetei noastre” (Text cu relevanță pentru SEE). JO L 354, 28.12.2013, pp.171-200.

Council resolution of 25 September 2008 on a comprehensive European anti-counterfeiting and anti-piracy plan. OJ C 253, 4.10.2008, pp.1-2.

Rezoluție a Consiliului din 25 septembrie 2008 privind un plan european global de combatere a contrafacerii și a pirateriei. JO C 253, 4.10.2008, pp.1-2.

Materiale și note de curs

Versiune tipărită

Autori (numele de familie și inițiala prenumelui lor), anul publicării. Titlul materialului, *Codul și Titlul disciplinei*. Numele instituției de învățământ superior, nepublicat (unpublished).

 Dinu, V., 2010. Modele de excelență bazate pe principiile TQM, 020221OS312203 *Managementul calității*. Academia de Studii Economice din București, nepublicat.

Williams, B., 2008. Guide to project management, BD45001S *Management*. Anglia Ruskin University, unpublished.

Varianta/Versiunea electronică

Autori (numele de familie și inițiala prenumelui lor), anul publicării. Titlul materialului, *Codul și Titlul disciplinei*. [online via internal VLE], Numele instituției de învățământ superior. Disponibil la: adresa de web (Adresa web dacă este disponibilă pe internet, în caz contrar se va indica dacă este disponibilă prin intermediul WebCT, SharePoint sau a unei alte adrese de mediu virtual de învățare) [Data accesării].

 Olaru, M., Dinu, V., Maftai, M. și Maiorescu, I., 2010. Managementul calității – suport de curs, 020221OS312203 *Managementul calității*. [online via internal VLE], Academia de Studii Economice din București. Disponibil la: <<http://online.ase.ro/course/modedit.php?add=resource&type=&course=15778§ion=1&return=0&sr=0>> [Accesat 31 octombrie 2010].

Williams, B., 2008. Guide to project management, *BD45001S Management*. [online via internal VLE] Anglia Ruskin University. Available at: <J:\AIBS\AIBS Admin\ASSESSMENTMATERIAL\ASSESSMENTMATERIAL2009-10\IBS & MARKETING & MAARTS\IBS Sem 2 2009-10 Approved Material\Sem 2> [Accessed 25 June 2015].

Interviu

• După citarea unui interviu în textul unei lucrări științifice, se va trece între paranteze anexa în care se regăsește transcrierea acestuia (spre exemplu, Anexa 1). „Conform interviului (Anexa 1) cu directorul de marketing al companiei ...”, iar în anexă trebuie să se menționeze o serie de detalii specifice, cum ar fi: Numele interviuatului, anul interviului. *Titlul interviului*. Numele persoanei care a realizat interviul [tip de media/format]. Locul în care s-a derulat interviul și data exactă a acestuia, însoțită de transcriere.

Este extrem de important de menționat faptul că, în calitate de interviuator și autor al lucrării, este necesar să obțineți acordul persoanei

intervievate pentru transcrierea interviului care, prin introducerea sa în lucrare, va deveni public.

 Toma, L., 2015. *Responsabilitatea socială la compania Henkel România*. Intervievat de Cătălina Crișan-Mitra. [Reportofon]. Cluj-Napoca, 18 ianuarie 2015.

• În cazul în care se folosește un interviu prezentat în cadrul unei emisiuni de radio sau televiziune, la citarea acestuia se va trece următorul format de referință: Numele interviuatului, inițiala prenumelui, anul interviului. *Titlul interviului*. (sau interviu pe tema X ... privind aspectul Y ... sau numele programului). Numele persoanei care a realizat interviul (nume și prenume). [tip de media/format] numele canalului de televiziune, data transmiterii, momentul transmisiei.

 Popescu, S., 2015. *Interview on Eating Behavior*. Interviewed by I. Marinescu. [radio] ORF Radio 1, 15 October 2015, 11:25.

Comunicate de presă

Comunicat de presă tipărit

Autorul colectiv/corporativ care a dat comunicatul de presă, an. *Titlul comunicatului de presă*. Comunicat de presă, data.

 Institutul Național de Statistică, 2015. *Produsul Intern Brut date estimative „semnal” în trimestrul II 2015*. Comunicat de presă, 14 august 2015.

Comunicat de presă online

Autorul colectiv/corporativ care a dat comunicatul de presă, an. *Titlul comunicatului de presă*. [comunicat de presa] data. Disponibil la: adresa web [Data accesării].

 Institutul Național de Statistică, 2015. *Accesul populației la tehnologia informației și comunicațiilor*. [comunicat de presă] 27 Noiembrie 2015. Disponibil la: <http://www.insse.ro/cms/files/statistici/comunicate/com_anuale/tic/a15/tic_r2015.pdf> [Accesat 10 decembrie 2015].

Guvernul României, 2015. *Rezultatele negocierii cu Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială și Comisia Europeană* [comunicat de presă] 4 Noiembrie 2015. Disponibil la: <<http://gov.ro/ro/media/comunicate/rezultatele-negocierii-cu-fondul-monetar-international-banca-mondiala-si-comisia-europeana&page=2>> [Accesat 1 decembrie 2015].

Henkel, 2015. *24th Sustainability Report published. Henkel reaches first sustainability targets ahead of schedule*. [press release] 4 March 2015. Available at: <<http://www.henkel.com/blob/397700/19ec249a13701ef8c4abc6687dc9c95e/data/2015-03-04-sustainability-report-pi-2014-english-pdf.pdf>> [Accessed 31 October 2015].

Referințe din dicționar

Autor/Organizație, anul publicării. *Titlul complet al dicționarului*. Locul publicării: Editura.

 Dobrotă, N., 1999. *Dicționar de economie*. București: Editura Economică.

Maniu, I.A. (coordonator), 2003. *Dicționar de statistică generală*. București: Editura Economică.

ASE Catedra de Economie și Politici Economice, 2001. *Dicționar de Economie*. București: Editura Economică.

Elemente necesare pentru versiunea electronică:

Autor/Organizație, anul publicării. *Titlul complet al dicționarului*. [online]

Locul publicării: Editura. Disponibil prin: adresa web. [Data accesării].

- Doyle, C., 2011. *Dictionary of Marketing*. [online] Oxford: Oxford University Press. Available through: <<http://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780199590230.001.0001/acref-9780199590230>> [Accessed 31 October 2015].
- Encycopaedia Britannica, 2012. *Encyclopædia Britannica Online*. [online] London: Encyclopædia Britannica (UK). [online] Available through: <<http://www.britannica.com/place/United-Kingdom/Economy>> [Accessed 12 June 2011].

Program de calculator

Autor/Organizație, an. Titlul programului. (Versiunea). [program de calculator] Distribuitor/Editura. (dacă este disponibil) Disponibil la: <adresa web / URL> [Data accesării].

- Adobe Systems Incorporated, 2013. Adobe Air (3.8 beta). [computer program] Adobe Labs. Available at: <<http://labs.adobe.com/technologies/flashruntimes/air/>> [Accessed 30 August 2013].

j) Utilizarea surselor electronice

Website

Autor sau sursă, anul. *Titlul documentului* (web sau pagina web). [online] (Data de actualizare dacă este disponibilă) Disponibil la: adresa web/URL [Data accesării].

 Heakal, R., 2015. *Economic Basics*. [online] Available at: <<http://www.investopedia.com/university/economics/>> [Accessed 18 August 2015].

Deichmann, 2015. *Sustainability since 1913*. [online] Available at: <http://www.deichmann.com/GB/en/corp/enviroment_sustainability.jsp> [Accessed 18 August 2015].

Library Economics Liberty, 2015. *The 51 Key Concepts.High School Economics Topics*. [online] Available at: <<http://www.econlib.org/library/Topics/HighSchool/KeyConcepts.html>> [Accessed 18 August 2015].

Publicații disponibile pe site-uri

Autor/Autor corporativ, an. *Titlul documentului*. [tipul mediului] Locul: Producător/Editură. Disponibil la: site-ul web adresă/URL [Data accesării].

Întrucât paginile de internet se actualizează frecvent și uneori unele informații nu mai pot fi regăsite la adresa consultată inițial, este recomandat, ca o bună practică, ca autorii unei lucrări să păstreze o copie a primei pagini (un print screen) a oricărui site accesat și menționat ca sursă în lucrare.

 Boots Group Plc., 2003. *Corporate social responsibility*. [online] Boots Group Plc. Available at: <http://www.boots-uk.com/Corporate_Social_Responsibility/> [Accessed 23 July 2005].

Unilever, 2015. *Sustainable Living Plan 2014*. [online] Unilever. Available at: <https://www.unilever.com/Images/uslp-unilever-sustainable-living-plan-scaling-for-impact-summary-of-progress-2014_tcm244-424809_en.pdf> [Accessed 4 November 2015].

Bloguri

Autori (numele de familie și inițiala prenumelui lor), anul publicării. Titlul articolului redactat pe blog. *Titlul blogului* (cu italic), [tipul mediului] Data la care a fost redactat articolul pe blog. Disponibil la: site-ul web adresă/URL [Data accesării].

 Krugman, P., 2010. Yep, It's Demand. *Krugman Blog NY Times*, [blog] 11 December. Available at: <<http://krugman.blogs.nytimes.com/2010/12/11/yep-its-demand/>> [Accessed 21 December 2010].

Cowen, T., 2010. We need more supply-side health policy. *Marginal Revolution*, [blog] 23 December. Available at: <<http://www.marginalrevolution.com/>> [Accessed 24 December 2010].

Henderson, D., 2010. Bruce Bartlett on Supply-Side Economics. *EconLog*, [blog] 18 May. Available at: <http://econlog.econlib.org/archives/2010/05/bruce_bartlett.html> [Accessed 24 December 2010].

Rețele sociale

Autor (numele de familie și inițiala prenumelui), an. *Titlul documentului* [tipul de rețea socială]. Ziua/luna postării. Disponibil de la: <URL> [Data accesării].

 Albăstroi, I., 2011. *Implications of Mobile Technologies for Supply Chain Management* [Linkedin]. 15 May. Available at: <<https://ro.linkedin.com/in/albastroiurina>> [Accessed 20 November 2012].

Big Red Corporation. 2013. *New products for cars* [Twitter]. 17 May. Available at: < <https://twitter.com/bigredcorporation/promotions>> [Accessed 13 November 2010].

YouTube

Numele de utilizator al contribuitorului, an. *Titlul materialului video*, Titlul seriei. (dacă este relevant) [tipul de media] Disponibil la: <URL> [Data accesării].

 Popescu, I., 2009. *Utilizarea testelor neparametrice*. [video online] Disponibil la: <<https://www.youtube.com/watch?v=3bcYLj11uME>> [Accesat 30 mai 2015].

Drik, Z., 2012. Sustainable Development Concepts. [video online] Available at: <<https://www.youtube.com/watch?v=8v4sZSDz484>> [Accessed 4 August 2015].

Observații

Dacă pe pagina de titlu a unei lucrări lipsesc anumite informații, atunci se aplică următoarele soluții (Anglia Ruskin University, 2016):

- dacă nu apare localitatea editării, se va scrie [s.l.] („fără loc”) (sine loco);
- dacă nu este trecută editura, se va scrie [s.n.] (fără editură) (sine nomine);
- dacă nu este trecut anul, se va scrie [n.d.] (fără an) (no date).
- dacă nu există autor sau acesta nu este identificabil, se va scrie [anon] sau autor anonim.

 ECOVIS Romania SRL, 2015. *Raport privind transparența pentru anul financiar încheiat la 31 decembrie 2014*. [pdf] s.l.:s.n. Disponibil la: <<http://www.ecovis.ro/wp-content/uploads/2015/12/RAPORT-PRIVIND-TRANSPARENTA-2014.pdf>> [Accesat 12 noiembrie 2015].

Unilever Sustainable Business & Communications, n.d. *Making Purpose Pay - Inspiring Sustainable Living*. [pdf] London: UNILEVER PLC. Available at: <https://www.unilever.com/Images/making-purpose-pay-inspiring-sustainable-living-170515_tcm244-506419_en.pdf> [Accessed 11 August 2017]

Anon., 2002. *Noul dicționar explicativ al limbii române*. [online] București: Editura Litera Internațional. Disponibil la: <<http://dexonline.ro/informatii#surse>> [Accesat 30 decembrie 2010].

3.3 Reguli privind tehnoredactarea

Pentru scrierea unei lucrări științifice nu este suficient ca autorul să cunoască doar subiectul acesteia. Cunoștințele și materialul acumulat trebuie transmis mai departe într-o formă care să-și atingă scopul: comunicarea, informarea corectă și obiectivă. Ca urmare, se impune și o bună redactare a materialului științific, deoarece de ea depinde, în final, înțelegerea cititorului – destinatarul final al lucrării științifice.

Cuvântul redactare are în limba română înțelesul de a compune, a formula în scris, a scrie, a întocmi (un studiu, un act oficial, o scrisoare etc.), în timp ce tehnoredactarea reprezintă pregătirea tehnică și grafică a unui manuscris înainte de a fi tipărit. Astăzi, ca urmare a folosirii computerului în operația de tehnoredactare, apare și sintagma tehnoredactare computerizată. Prin aceasta înțelegem procesul de creare și editare a unui document cu ajutorul computerului, având ca obiectiv final

tipărirea acestuia, arhivarea lui sau transmiterea lui electronică spre un terț. Termenul englez corespunzător, cu care deja ne-am obișnuit, este Desktop Publishing (DTP).

În prezent, datorită progresului înregistrat în tehnica informatică/digitală, cele mai multe dintre fazele/etapele tehnoredactării cad în sarcina autorilor, ceea ce a potențat și responsabilitatea acestora privind toate aspectele implicate. În fapt, activitatea de creație științifică s-a dublat cu cea de proiectare a formei lucrării, proces care pretinde nu numai un simț adecvat de răspundere și unul artistic, dar și deținerea anumitor cunoștințe tehnice în acest domeniu.

Felul cum arată manuscrisul trimis spre publicare intră în responsabilitatea autorului, de acesta depinzând decizia de acceptare. Redactorii editurii vor respecta cu *fidelitate textul original*, ceea ce înseamnă că aceștia nu fac corectarea ortografică, gramaticală sau lexicală a manuscrisului, dar au pretenția ca el să corespundă întru totul acestor principii. Prin urmare, ei nu-și asumă niciun fel de răspundere pentru acest tip de erori, dacă ele intervin. Dacă lucrarea abundă în greșeli, omisiuni sau neconcordanțe de natură ortografică, gramaticală și lexicală este foarte probabil ca editorii să respingă manuscrisul printr-o decizie editorială, fără ca acesta să mai intre în procesul propriu-zis de recenzie. De aceea se impune ca înainte de transmiterea unei lucrări către o editură sau către o platformă de verificare antiplagiat, cum este cazul lucrărilor de licență/masterat, autorul să urmărească cu atenție respectarea tuturor regulilor ortografice, gramaticale și lexicale în cadrul manuscrisului.

În tehnoredactarea textului unei lucrări se va ține seama de cerințele revistei sau ale editurii, precizate, de obicei, într-un ghid al autorului. De regulă, se fac precizări precum: formatarea textului (alegerea corpului de literă și a dimensiunii ei, spațierea rândurilor, numărul de coloane pe care se transcrie textul etc.); formatul ramelor albe ale paginii (albituri), încadrarea textului în pagină (stânga, dreapta, sus și jos); coloncifra (care indică numărul de ordine al paginii); colontitlul scris

deasupra textului (indică titlul pe pagina dreaptă și numele autorilor pe pagina stângă) etc.

Indiferent de cerințele revistelor sau editurilor, există o serie de reguli de tehnoredactare general valabile, care trebuie respectate la orice manuscris. Acestea se referă cu precădere la redarea textului, la tabele, figuri, ecuații, formule și punctuație.

3.3.1 Redactarea textului scris

a) Reguli generale

Printre regulile cu caracter general de redactare a unei lucrări științifice intră cel puțin următoarele:

- titlurile de capitol vor fi tehnoredactate centrat pe pagină, cu majuscule, corp 16 bold, vor începe totdeauna pe pagină nouă, urmate fiind de două rânduri albe despărțitoare față de textul propriu-zis, iar după titlul capitolului se va introduce un text scurt, în care se va evidenția importanța acestuia și ce probleme urmează să trateze acesta;

- titlurile de subcapitol vor fi tehnoredactate cu minuscule, corp 14 bold, aliniat stânga, urmate fiind de un rând alb despărțitor față de textul propriu-zis, ele numerotându-se 1.1, 1.2, 1.3 sau 2.1, 2.2, 2.3, ș.a.m.d., iar dacă vor exista și alte subdiviziuni (secțiuni) ale subcapitolului, acestea se vor numerota 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3 sau 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3 ș.a.m.d.

- formatul pagini: dimensiuni standard A4 (29,7 x 21cm);

- setarea paginii (*page setup*) se va face astfel:

- sus (*top*) – 2 cm
- jos (*bottom*) – 2 cm
- stânga (*left*) – 2,5 cm
- dreapta (*right*) – 2 cm

- fontul recomandat: Times New Roman, utilizând diacriticele în mod obligatoriu (ă, ș, ț, î, â);

- este imperativă utilizarea literelor mari cu diacritice Ă Â, Î, Ș, Ț în lucrările românești cu caracter științific atunci când e cazul (spre exemplu, la începutul unei fraze etc.);

- mărimea corpului de literă (mărimea fontului/*font size*) va fi de 12 puncte, cu caractere drepte (*regular*);

- spațiul dintre rânduri (*line spacing*): un rând și jumătate (1,5 linii între rânduri);

- alinierea textului va fi făcută la ambele capete de rând (*justify*);

- separarea paragrafelor se face la un *tab* de 1 cm;

- forme de evidențiere în text:

- literele cursive (*italice*) se folosesc în următoarele situații:

- – cuvinte/pasaje în alte limbi citate în text;

- – titluri de cărți sau de periodice, în text sau în notele bibliografice/de subsol;

- (facultativ) un cuvânt/pasaj, pentru a fi scos în evidență.

- literele aldine (**boldate**) se folosesc astfel:

- pentru titlurile de capitole, subcapitole, secțiuni;

- pentru a evidenția acele cuvinte/sintagme/pasaje considerate foarte importante;

- nu trebuie micșorată dimensiunea caracterelor și nici distanța dintre rânduri în tentativa de a face ca textul să încapă undeva anume;

- pentru a face evidențieri în text, vor fi folosite literele cursive (*italice*), dar și bold (**aldine**), evitându-se sublinierea (underline) (este cazul cuvintelor/pasajelor în alte limbi, titlurilor de cărți sau de periodice incluse în text sau în listele bibliografice de referință). Literele aldine se folosesc, mai ales, pentru titlurile de capitole, subcapitole și secțiuni;

- numerotarea paginilor se face începând cu Introducerea, dar ținându-se cont și de paginile care au fost până la ea.

b) Acronime și abrevieri

Utilizarea în exces a acestor prescurtări poate face textul neinteligibil și poate plictisi cititorul. Dacă sensul unui acronim sau al unei abrevieri ar putea să nu fie clar pentru cititor, atunci se va scrie desfășurat, în măsura în care apare în text, doar o dată sau de două ori. Atunci când ele apar de mai multe ori în text, la prima apariție sunt scrise în întregime, precizându-se între paranteze rotunde semnificația corespunzătoare. Ulterior, în restul documentului se va folosi ca atare, de exemplu IMM (întreprinderile mici și mijlocii), TVA (taxa pe valoare adăugată), SRL (societate cu răspundere limitată), IT (tehnologia informației), CSR (responsabilitatea socială a corporației), CEEC (țările din Europa Centrală și de Est) etc.

În practica redactării lucrărilor științifice (Academia Română, 2015) sunt admise și o serie de abrevieri, care sunt prescurtări ale unor cuvinte care apar mai des, fiind destul de bine cunoscute în forma lor completă. E bine însă să nu se facă exces, iar dacă se folosesc, atunci să se țină seama de limbajul științific cu caracter internațional. Iată câteva reguli pentru utilizarea lor:

- abrevierile formate din inițialele cuvintelor se scriu integral cu litere mari și fără punct între ele: ONU (Organizația Națiunilor Unite), OMC (Organizația Mondială a Comerțului), UE (Uniunea Europeană), ASRO (Asociația Română de Standardizare), OSIM (Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci), FMI (Fondul Monetar Internațional) etc.

- cu literă mică și fără punct se scriu abrevierile unităților de măsură pentru lungime și greutate, ca simboluri utilizate în plan internațional: mm, cm, km, m, kg, g, mg etc.

- cu literă mică și cu punct se scriu abrevierile constituite din una sau mai multe litere din partea inițială a cuvântului: a.c. (anul curent), ș.a. (și altele), ș.a.m.d. (și așa mai departe), art. (articol), cap. (capitol), vol. (volumul), p. și pp. (pagină/pagini), subl.n. (sublinierea noastră), n. (notă), n.a (nota autorului), n.n. (nota noastră), n.t. (nota traducătorului),

tr. (traducere, traducător), ed. (ediția, editor, iar pentru editori avem eds.), dar și altele precum: etc. (*et caetera* – și altele), e.g. (*exempli gratia* – de exemplu), i.e. (*id est* – adică), et al. (*et alii* – și alții) etc.

c) Scrierea cifrelor, ecuațiilor și formulelor

Prezentarea în scris a rezultatelor cercetărilor de tip cantitativ presupune folosirea în textul unei lucrări științifice a scrierii cifrelor. În acest sens, Provost et al. (1993; 1997), citați de Chelcea (2003), fac următoarele precizări:

- regula generală este de a scrie cifrele de la unul la nouă cu litere; de la 10 se vor trece numere;

- există însă și câteva excepții, când se pot totuși scrie cifre: în cazul enumerării (de exemplu, întrebările 7, 8, 9), când se fac comparații (de exemplu, subiecții aveau vârsta cuprinsă între 5 și 7 ani), în exprimarea procentelor (de exemplu, 3,0%, 7,5%, 9,2%), când se fac referiri la tabele sau figuri (de exemplu, în tabelul nr. 4 se arată...), când sunt exprimate operațiile matematice (de exemplu, performanța grupului experimental a fost de 2,5 ori mai ridicată decât cea a grupului de control), când se precizează data calendaristică și ora (de exemplu, pe 6 ianuarie 2013, experimentul a început la ora 2:30 p.m.);

- sunt însă cazuri când numerele se scriu cu litere, de exemplu când sunt la începutul propoziției sau frazei (de exemplu, douăzeci și trei din cei 40 de subiecți testați au obținut scoruri ridicate) sau când se exprimă o fracție (de exemplu, o treime, două cincimi etc.).

Relațiile matematice din text (ecuații și formule) se scriu pe un rând separat, numerotându-se pentru a putea face referiri la ele. Ele vor fi centrate, iar numărul lor de ordine se scrie între paranteze, în partea dreaptă, pe marginea formatului textului. Între formule și text se lasă o distanță atât deasupra, cât și dedesubtul lor. Explicațiile notațiilor din formule se recomandă a fi scrise în continuare, despărțite de punct și virgulă.

Alte reguli sunt cele referitoare la stilul de font folosit (Academia Română, 2015). Astfel, se vor scrie cu *litere italice* variabilele (x, y, z), funcțiile $f, f(x)$, unitățile de măsură (se folosesc numai cele din sistemul metric internațional) ale unei mărimi fizice (m, g, s , sau cu literă mare când poartă numele unei personalități de exemplu: W, A, K, J), iar cu litere romane regulate (drepte) simbolurile funcțiilor trigonometrice ($\sin, \cos, \arcsin$), ale logaritmilor ($\log, \lg, \ln$), ale limitei ($\lim$), indicii care provin din prescurtări ($\min, \text{med}, \max$), scările de temperatură ($^{\circ}\text{C}, ^{\circ}\text{F}, ^{\circ}\text{K}$), notația pentru derivată și integrală ($d, \int$), indicii numerici din formule etc.

Pentru introducerea în text a formulelor de orice formă, a notațiilor cu indici de orice fel, se recomandă folosirea editorului de ecuații. Acesta este un modul opțional al mediului Microsoft Word care trebuie instalat în mod explicit (nu se instalează în mod implicit odată cu pachetul Office). Dacă editorul de ecuații a fost instalat, atunci el poate fi găsit, pentru Word 2010 și variantele ulterioare, în meniul: **Insert**. Pentru variantele anterioare Word 2010, acest editor se găsește în meniul **Insert**, de unde se alege: *Object* → *Create new* → *Object type* → *Microsoft Equation 3.0* → **OK**.

În editarea ecuațiilor nu se folosesc parantezele de pe tastatură, simbolurile matematice, literele, semne de operații etc., toate acestea urmând să fie trecute cu editorul de formule din bara de meniu corespunzătoare.

Exemplu:

$$\text{IGDPc} = \text{IE}^{\alpha} * \text{ICKc}^{(1-\alpha)} * \text{ITFP} \quad (1)$$

în care:

IGDPc – indicele produsului intern brut în prețuri constante;

IE – indicele ocupării;

α – elasticitatea outputului față de muncă, aproximată prin ponderea extinsă a veniturilor din muncă în valoarea adăugată brută;

ICKc – indicele activelor fixe tangibile în prețuri constante;

ITFP – indicele productivității totale a factorilor.

d) Note de subsol

În sistemul Harvard, utilizat și în cadrul prezentului ghid, se recomandă evitarea notelor de subsol atunci când se inserează citări sau se indică surse bibliografice. Dacă autorul recurge totuși la note de subsol (footnotes), atunci acestea ar trebui să fie scurte, fiind utilizate cu precădere pentru a se da anumite explicații (doar când este neapărat cazul). Aceste note de subsol pot fi inserate dacă se dorește explicarea unor termeni specifici (de exemplu, stakeholderi, diferite formule etc.), când se menționează anumite date (rata inflației, poziția unei entități într-un clasament, PIB etc.), când se dau anumite definiții sau se exprimă anumite puncte de vedere care nu apar în textul lucrării.

3.3.2 Tabele și figuri

Tabelele

Datele din tabel pot fi cifrice, cantitative (rezultate, spre exemplu, dintr-o cercetare pe bază de chestionar) sau calitative (conțin anumite caracteristici ale fenomenului sau populației investigate obținute, spre exemplu, prin interviuri în profunzime). În științele economice se recurge destul de frecvent în cadrul lucrărilor științifice la utilizarea tabelelor cu date cantitative. Tabelul este inserat între paragrafe, în funcție de locul în care a fost introdus în prealabil în text, evidențiindu-se ce informații conține. El are număr și titlu, care sunt menționate centrat, deasupra tabelului. Între numărul și titlul tabelului și începutul tabelului (prima linie formată din capul de tabel) se lasă, de regulă, un spațiu liber de mărimea unui rând. Inserarea datelor în tabelele la care se folosesc indicatori și date numerice se realizează astfel: titlul în coloane se scrie centrat (bold), titlul liniei va fi aliniat la stânga (bold), iar datele numerice sunt aliniate la dreapta (tabelul nr. 13).

Tabelul nr. 13. Numărul de angajați din economie, 2008-2012

Numărul de salariați, mii pers.										
An	Industrie		Comerț		IT&C		Imobiliare		Construcții	
	Total	% IMM	Total	% IMM	Total	% IMM	Total	% IMM	Total	% IMM
2008	1.644	49,5	1.543	76,7	145	58,2	47	89,3	554	77,2
2009	1.423	50,4	1.410	75,9	135	59,7	43	89,3	469	79,1
2010	1.346	50,1	1.330	76,1	130	59,3	41	88,4	393	78,1
2011	1.387	50,9	1.362	77,0	134	59,0	41	87,8	418	79,7
2012	1.381	50,2	1.369	76,2	137	58,9	40	88,2	400	80,9
Σ	7.181	50,2	7.013	76,4	681	59,0	211	88,6	2.235	79,0

Sursa: Armeanu, 2015, p.202

Chelcea (2004) precizează că, în redactarea tabelelor, se impune evitarea următoarelor aspecte:

- utilizarea exagerată a tabelelor, deoarece aceasta distorsionează într-o mare măsură și poate chiar să anuleze mesajul esențial al lucrării;
- redactarea titlurilor și subtitlurilor de lungime mare sau foarte mare (în general, titlurile nu trebuie să depășească 100 de caractere);
- existența în rețeaua tabelului a unor rubrici necompletate sau goale, iar când nu este posibilă evitarea lor, ele se notifică prin semne speciale;
- orice omisiune a sursei de date sau a notelor explicative și a observațiilor;
- existența unui număr inegal al marcajelor din rândurile și coloanele tabelelor față de numărul notelor explicative de subsol;
- nerespectarea ordonării notelor de subsol: note generale, specifice, de probabilități etc.;
- lipsa unei numerotări a coloanelor sau a precizării unităților de măsură;
- prescurtarea cuvintelor din titlul rubricilor fără indicarea acestor abrevieri sub tabel.

În situații deosebite, în prezentarea unei cercetări se poate apela la unele semne cu caracter special. Acestea vor apărea în rețeaua tabelară. Prin intermediul lor se vor explica situațiile excepționale, detaliate cu ajutorul unor note de subsol sau explicative (uneori pot fi explicitate și în text, în introducerea generală, metodologie sau la sfârșitul lucrării, în anexe). Cu caracter de exemplificare, precum și de obligativitate explicativă a apariției lor, se expun în continuare câteva dintre semnele considerate a fi speciale:

- (...) = nu se cunosc valorile indicatorului (fie pentru că nu sunt disponibile, fie pentru că nu sunt aplicabile. Ele pot fi irelevante sau inadecvate contextului tabelar sau indicatorului [... este echivalent cu NA = not available sau not applicable];

- (-) = valoarea indicatorilor este zero;

- (0*) = valoarea indicatorului este mai mică de 0,1 etc.

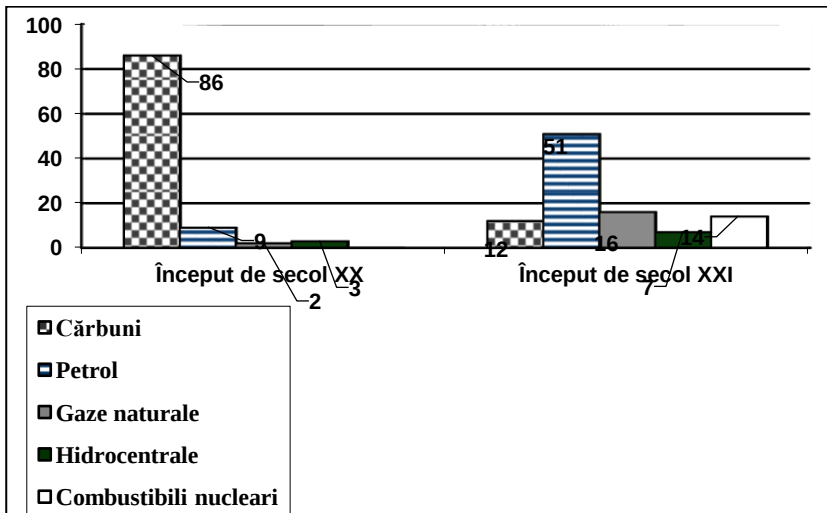
Dacă tabelul este preluat dintr-o altă lucrare a unui anumit autor, se va specifica acest fapt prin trecerea sursei bibliografice sub tabel (numele autorului, anul, pagina de unde este luată informația). Sursa se scrie cu *italic*, urmată de două puncte (*Sursa:*). Tot sub tabel pot apărea, atunci când este cazul, anumite note, unele generale (care se referă la întregul tabel), altele speciale (care vizează numai anumite aspecte), pentru a oferi unele explicații necesare înțelegerii datelor cuprinse în cadrul acestora. Nota se scrie cu N mare și italic după care se trece punct (*Notă.*). Ea se plasează după închiderea tabelului, lăsându-se un spațiu liber (un rând distanță de la marginea tabelului) sau se inserează sub sursa bibliografică a tabelului, dacă aceasta există.

Figuri

În cadrul figurilor sunt incluse scheme, grafice, imagini, capturi de ecran, desene, histograme, fotografii etc. Și ele pot fi inserate în text, dar pot fi trecute și în anexe. Pentru o mai bună înțelegere a textului și pentru a permite urmărirea cu ușurință a prezentării grafice a datelor și a

comentariilor din text, se recomandă totuși includerea figurilor în cadrul textului unei lucrări științifice. Figurile au număr și titlu, dar, spre deosebire de tabele, acestea vor fi înscrise centrat, sub figură, lăsându-se un spațiu liber de un rând între marginea de jos a figurii și titlul acesteia. Figurile trebuie să fie alb-negru, nu color (dacă lucrarea va fi tipărită color, atunci ele pot fi redată în mai multe culori), cu un contrast foarte bun pentru a asigura un maximum de claritate, fiind de preferat ca ele să nu depășească formatul de text al paginii la care va fi tipărită.

Figurile au legendă plasată dedesubt. Aceasta va conține toate elementele necesare înțelegerii figurii (explicația simbolurilor, abrevierilor, scalei, inclusiv a detaliilor privind tehnicile experimentale folosite etc.). Atunci când este cazul, sub figură se vor trece unele note sau observații suplimentare menite a ajuta la înțelegerea adecvată a acesteia, respectiv sursa bibliografică de unde a fost preluată informația (numele autorului, anul, pagina), ca în figura următoare.

**Figura nr. 47. Dinamica structurală
a resurselor energetice globale (%)**

Sursa: Săvoiu, 2012, p.236

La titluri și conținutul tabelelor/figurilor se utilizează, de regulă, același tip și aceeași mărime a literei, ca și în cadrul textului articolului. Precizările care se află sub tabel/figură vor avea o mărime mai mică a literei (de regulă cu un punct față de cea din textul articolului). Nu se recomandă folosirea literelor italice sau boldate (aldine) nici pentru număr, nici pentru titlu, dar la cele mai multe reviste și edituri scrierea se face cu aldine. Numerotarea se va realiza cu cifre arabe, în ordinea aparițiilor în text. Nu este potrivit să se folosească o combinație a cifrelor și literelor (de exemplu: Tabelul nr. 2a, Tabelul nr. 2b, Tabelul nr. 2c etc.), o asemenea situație îngreunând cel mai des înțelegerea, respectiv urmărirea cursivă a textului lucrării. După numărul tabelului/figurilor se va pune punct și se va lăsa un spațiu; la sfârșitul titlului nu va apărea însă vreun punct (de exemplu: Tabelul nr. 3. Deficitul de cont curent, ca pondere în PIB). Referirea la tabele și figuri se face în textul lucrării, acolo unde este cazul, înaintea apariției lor (tabelul nr. 3 sau figura nr. 5).

Se recomandă ca această referire să aibă loc după ce, în prealabil, datele și informațiile din cadrul tabelului/figurii au fost prezentate în text. În acest fel, se facilitează fluența textului și înțelegerea adecvată a acestuia de către cititor, care nu va fi „întrerupt” din cititul explicațiilor față de situația în care referirea la tabel/figură ar apărea după inserarea acesteia. Sunt de evitat formulările de genul „tabelul/figura de mai sus” sau „tabelul/figura de la pagina 10”, deoarece în urma formatării/tehoredactării textului este posibil ca „tabelul/figura de mai sus” să devină „tabelul/figura de mai jos”, iar pagina să se schimbe. Atât tabelele, cât și figurile vor fi incluse în text, în apropierea locului în care sunt menționate.

Se vor evita, pe cât posibil, tabelele/figurile mari, care depășesc în lățime formatul paginii de text la care va fi publicată/tipărită lucrarea. Dacă un tabel trebuie să continue și pe pagina următoare, atunci se va include după capul de tabel un rând numerotat (1, 2, 3 ...), care va fi repetat la începutul continuării sale de pe pagina următoare. Totuși se recomandă, în măsura în care este posibil, încadrarea unui tabel pe o singură pagină,

aceasta facilitând în foarte mare măsură înțelegerea adecvată a conținutului tabelului. Alte recomandări privesc evitarea greșelilor de numerotare, absența unei imagini/fotografii despre care se scrie în text sau a lipsei referinței în text a unei ilustrații, precum și calitatea neconformă cu cerințele referitoare la claritatea imaginii.

3.3.3 Câteva reguli privind punctuația

După o propoziție, după o frază, după o relație matematică etc., trebuie să se pună un semn de punctuație: punct, virgulă, punct și virgulă, două puncte, semnul întrebării și exclamării. De modul în care sunt plasate acestea poate depinde uneori înțelegerea corectă a mesajului autorului. O prezentare succintă a principalelor reguli privind tehnoredactarea punctuației a putut fi efectuată prin consultarea unor lucrări ale Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” (1997 și 2005) și ale autorilor Chelcea (2003), Pruteanu (2003), Avram (2005), Rad (2008). În acest sens, în folosirea semnelor de punctuație e necesar a fi respectate anumite reguli, dintre care amintim:

a) *Semnele de punctuație* (., ; : ! ? ...) nu vor fi precedate de spațiu (sunt lipite de textul din fața lor), dar vor fi urmate obligatoriu de un spațiu liber. Desigur, există și o serie de excepții, când acest spațiu liber (alb) lipsește, și anume:

- referitor la punct: abrevieri: ș.a., ș.a.m.d., nume proprii (A.D. Xenopol), titluri academice și didactice (prof.univ.dr.habil.ec. sau prof.univ.dr.ing.), date calendaristice (17.06.2002), numerele alcătuite din mai mult de trei cifre se vor segmenta prin punct, fără pauză între acestea: 4.768; 15.235.123 etc.;

- referitor la semnul „puncte de suspensie“ (...), acesta trebuie să fie alcătuit din exact trei puncte (fără pauză între ele). Punctele de suspensie aflate între paranteze pătrate [...] marchează lipsa unui cuvânt sau a unui fragment din cadrul textului.

b) Folosirea *barei oblice* (/) se face fără pauză, atât înaintea apariției sale, cât și după, conform modului: **text/text**;

c) *Parantezele rotunde* „(...)“ sunt lipite de textul pe care-l cuprind, fiind obligatoriu precedate și, respectiv, urmate de câte un spațiu alb, respectiv **...text (text) text...** În același fel se procedează și cu parantezele drepte „[...]“ . Ele se utilizează, în special, atunci când există un text cu paranteze în paranteze, după modelul: **...text [text (text) text] text...**;

d) Pentru citate sau alte situații similare se vor folosi obligatoriu *ghilimelele standard* (adică perechea „...”, lipite de text (deci fără spațiu) **...text „text” text...** Aceste ghilimele de deschidere „...” nu vor fi compuse din două virgule consecutive fără spațiu (,,). În cazul în care, în cadrul textului aflat între ghilimele se află un pasaj care este, la rândul său, trecut între ghilimele, se vor folosi obligatoriu ghilimelele interioare, și nu două paranteze de tip gheară (ascuțite) una după alta, conform modelului: **...text „text «text» text” text...** sau **...text „text «text»” text...** Folosirea parantezelor de tip gheară (ascuțite: < >) în locul ghilimelelor franțuzești, adică **...text „text <<text>> text” text...** este inadmisibilă;

e) Se respectă diferența între *cratimă* (-), *linie de pauză* (—) și *linie de dialog* (—). Astfel, cratima se folosește lipită de literele între care se află, fără spațiu în față și după ea (s-a, luat-o, într-un). Linia de pauză se utilizează obligatoriu cu câte un spațiu înainte și după, conform modelului: **...text – text – text...** De asemenea, trebuie avute în vedere și următoarele reguli:

- nu se admite folosirea cratimei în locul liniei de pauză, ca în exemplul de evitat: **...text - text - text...**;

- nu se admite folosirea liniei de pauză în loc de cratimă, ca în următoarele exemple de evitat: **să–și, luându–li–se, propriu–zis** (corect se folosește cratima: **să-și, luându-li-se, propriu-zis**);

• nu se admite folosirea cratimei în loc de cuvântul „și”, ca în exemplul: *Datele au fost culese între 10-28 aprilie*. Formele corecte sunt: *Datele au fost culese între 10 și 28 aprilie* sau *Datele au fost culese în intervalul 10-28 aprilie* sau *Datele au fost culese în perioada 10-28 aprilie*.

Linia de pauză se poate utiliza și pentru enumerarea elementelor (nemarcate prin cifre sau litere) situate în rânduri diferite, de genul:

- un element;
- alt element;
- alt element etc.

f) Când enumerarea nu implică și ierarhizare sau ordonare, se poate folosi și așa-numitul *bullet* (•):

- un element;
- alt element;
- alt element etc.

Într-o listă de enumerare, fiecare text se poate încheia cu punct și virgulă sau cu punct. În primul caz, intrările încep cu literă mică, iar în al doilea caz, cu literă mare. Pentru unitatea textului nu se vor folosi mai multe tipuri de semne grafice în lista enumerărilor.

3.3.4 Revizuirea lucrării

După finalizarea primei forme a lucrării se impune **revizuirea**, care adesea este trecută cu vederea. Ea se impune cu necesitate pentru a remedia erori de orice natură, apărute pe parcursul etapelor de lucru precedente. Sunt recomandate cel puțin două revizuri. Prima se va referi la organizare și logică, iar a doua la stil și exprimare (Enache, 2017, p.59).

Organizare și logică

Pentru început se impune realizarea unei copii de rezervă a primei versiuni a lucrării. Este posibil ca ulterior să se descopere că unele pasaje erau scrise mai bine prima dată decât după revizuirea textului. Opțional,

versiunea existentă poate fi imprimată, pe textul scris recomandându-se realizarea de către autor a corecturilor/modificărilor ce se impun. Justificarea imprimării textului articolului rezidă în faptul că pe suportul de hârtie se poate urmări mai bine cursivitatea textului lucrării decât pe ecranul calculatorului. Pe ecran este afișată o porțiune limitată de text, în timp ce paginile tipărite, așezate una lângă alta, dau o imagine de ansamblu mai corectă asupra întregului conținut. Desigur, recurgerea la tipărirea versiunilor intermediare ale unui material științific depinde de fiecare autor în parte.

În timpul primei revizuirii se face o verificare a textului privind: ordinea ideilor prezentate, logica prezentării, tabelele și figurile, corectitudinea citărilor și a referințelor bibliografice.

Stil și exprimare

O lucrare științifică poate fi corespunzătoare din punct de vedere științific și tehnic, dar calitatea sa poate fi afectată de unele erori gramaticale din construcția frazelor. Așadar, înainte de a fi definitivată, ea trebuie corectată și din punctul de vedere al respectării normelor ortografice și de punctuație. Corectarea se face tot pe materialul imprimat, după care se implementează corecturile în textul electronic.

În timpul celei de-a doua revizuirii se cizelează exprimarea pentru a se asigura maximul de claritate a textului. În acest sens trebuie să se aibă în vedere câteva aspecte care nu sunt deloc de neglijat:

- se urmărește respectarea normelor ortografice și de punctuație actuale ale limbii române;
- se verifică existența semnelor diacritice specifice alfabetului limbii române;
- se verifică dacă paragrafele scrise sunt coerente, iar în cazul constatării unor neajunsuri, se rearanjează propozițiile și frazele în vederea elaborării unui paragraf fluent și logic;

- se elimină cuvintele, propozițiile, frazele care nu sunt absolut necesare pentru claritatea și cursivitatea textului;

- se simplifică cât mai mult posibil propozițiile, se scindează frazele interminabile în unități gestionabile (de regulă, dacă o frază se întinde pe mai mult de patru rânduri, atunci se recomandă secționarea ei în unități mai scurte).

Procesul de revizuire a lucrării poate fi îndelungat, dar trebuie neapărat realizat. Numai așa poate fi obținută o lucrare de calitate.

4. PLAGIATUL

Lucrările de licență și disertație trebuie să fie originale, să respecte cerințele legate de proprietatea intelectuală și regulile antiplagiat.

Plagiatul este definit ca „*operă științifică a altcuiva, însușită (integral sau parțial) și prezentată drept creație personală*” sau ca „*lucrare (științifică) străină, prezentată drept personală*” (DEX, 2012). Alte conceptualizări, axate pe minima structurare posibilă, descriu conținutul plagiatului drept folosirea „*cuvintelor sau ideilor altei persoane, ca și când ar fi propriile cuvinte sau idei*”, așa cum în mod sintetic apare descrisă activitatea de plagiere în dicționarul Merriam-Webster. De asemenea, plagiatul sau copierea altor texte se mai consideră și „*o deturnare de idei, opinii, argumente, materiale sau de texte din alți autori, fără însă a le cita în mod corespunzător*” (Laverde-Rubio, 2010), iar Legea nr. 206 din 27 mai 2004 definește juridic în mod distinctiv, în art. 4, alin. 1 lit. d) și e) plagiatul (drept o „*expunere într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale*”).

Deoarece și în România plagiatul este considerat un furt încriminat și pedepsit de lege, respectiv Legea drepturilor de autor – Legea nr. 8/1996, pentru a-i conștientiza pe studenți aducem în prim-plan câteva din prevederile legale privind plagiatul:

- Legea nr. 8 din 14 martie 1996, lege privind dreptul de autor și drepturile conexe, reactualizată în 8 noiembrie 2015, incriminează clar plagiatul definindu-l, practic, ca *însușire pe nedrept* a unei opere (furt de

proprietate intelectuală) în **art. 141, alin. (1)**: „*Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă fapta persoanei care își însușește, fără drept, în întregime sau în parte, opera unui alt autor și o prezintă ca o creație intelectuală proprie*”. Așadar, pe înțelesul tuturor, nu poți copia și semna cu numele tău o operă de creație intelectuală care nu îți aparține (oricare ar fi proporțiile, deoarece legea nu face distincție!).

- Legea nr. 1 din 5 ianuarie 2011 privind educația națională, în articolul 310, lit. a), b) și c) plasează sau, mai corect spus, ierarhizează plagiatul pe prima poziție între cele trei abateri grave de la buna conduită în cercetarea științifică și activitatea universitară: „*plagierea rezultatelor sau publicațiilor altor autori, confeționarea de rezultate sau înlocuirea rezultatelor cu date fictive și introducerea de informații false în solicitările de granturi sau de finanțare*”.

- Legea nr. 206 din 27 mai 2004, privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare, clarifică juridic plagiatul de o manieră bidimensională (preluarea operei altui sau altor autori, însoțită de intenția clară de a obține avantaje sau drepturi în mod ilegal prin denaturarea autorului real al originalului său „fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale”). **Prin plagiere, studentul obține un avantaj și un drept ilegal, deoarece lucrarea lui îi conferă titlul de licențiat sau titlu de master în științe economice.**

- Art. 12 (2) și Art. 18 (3) din Regulamentul privind organizarea și desfășurarea examenelor de finalizare a studiilor de licență și masterat al Academiei de Studii Economice din București precizează: „*Lucrările de licență și de disertație trebuie să aibă un conținut original. Dacă se constată plagiatul, iar decizia conducătorului științific este de a respinge lucrarea, absolventul pierde dreptul de a se prezenta la susținerea examenului de finalizare în sesiunea respectivă*”.

Apreciem că este benefic pentru studenți să aducem în vedere existența câtorva cazuri de plagiere mai des întâlnite în lucrările de licență și masterat, pentru ca acestea să fie evitate, respectiv:

- a copia integral o lucrare științifică a unui autor și a o prezenta sub nume propriu;
- copierea unui text al unui alt autor fără utilizarea ghilimelelor și a trimiterilor bibliografice;
- reformularea (parafrizarea) ideilor unui autor fără citarea acestuia;
- redarea cu alte cuvinte, altfel spus reformularea în cuvinte proprii, a textului altuia fără a-l cita;
- preluare de text cu modificarea topicii, inversarea unor paragrafe, unor capitole etc. fără referințe clare;
- compilația de fragmente din mai multe surse, fără trimiteri bibliografice clare la textele sursă.

Considerăm că este foarte important ca studenții să conștientizeze și principalele modalități în care poate fi făcut plagiatul. Tipurile de plagiat sunt descrise și clasificate în foarte multe feluri. În opinia noastră, apreciem că Pipaș (2015) redă cel mai bine și mai clar tipurile principale de plagiat:

- *„Preluare integrală* – Autorul prezintă pasaje întregi dintr-o altă operă, cuvânt cu cuvânt, ca și cum aceasta ar fi creația sa proprie;
- *Copiere parțială* – Autorul copiază părți semnificative dintr-o operă și le prezintă ca și cum ar fi creația sa proprie;
- *Copiere amestecată* – Autorul copiază paragrafe sau fraze amestecate, din diferite opere, fără indicarea surselor, pentru a se pierde urma surselor originale;
- *Copierea deghizată* – Autorul preia linia de argumentare, exemplele și alte elemente de conținut ale sursei, dar modifică unele expresii, ordinea paragrafelor sau alte elemente pentru a face mai dificilă identificarea sursei;

- *Copierea prin repovestire* – Autorul repovestește opera, fără a prelua cuvânt cu cuvânt conținutul, retraducând prin sinonime sau formulări analoge conținutul acesteia;
- *Autoplagierea* – Autorul preia integral sau masiv dintr-o lucrare proprie, anterioară, publicată în format carte sau articol (format clasic sau digital);
- *Menționarea incompletă* – Autorul menționează numele sursei, dar nu include informațiile specifice (titlu de lucrare, an, editură, oraș, pagină); în felul acesta corectitudinea preluării nu poate fi verificată și se ascund pasaje preluate integral anterior sau posterior primei menționări;
- *Menționarea incorectă* – Autorul oferă informații inexacte referitoare la sursa citată, făcând imposibilă identificarea și verificarea ei;
- *Citarea mascată* – Autorul citează corect sursa între ghilimele, dar apoi preia paragrafe întregi din sursă fără a mai pune ghilimele. Deși atribuie un pasaj din textul său sursei, el maschează faptul că a preluat fără referire alte pasaje din aceeași sursă;
- *Colaajul* – Autorul citează corect sursele, dar întregul text nu este altceva decât un colaaj din diferite surse, fără nicio contribuție personală a autorului”. Pipaș (2015)

Apreciem că se pot enumera câteva recomandări care, atunci când vor deveni deprinderi, vor favoriza evitarea plagiatului:

- sporirea timpului dedicat cercetării, elaborării, redactării și comunicării unui material științific;
- sintetizarea adecvată a materialelor unei lucrări științifice, redactate atent și corect conform standardelor internaționale de citare ale universităților, revistelor, editurilor etc.;
- citarea adecvată a ideilor preluate din alte surse;
- verificarea surselor citate în textul original pentru a preveni comiterea oricăror erori posibile;

- urmărirea cu atenție a recomandărilor conținute în ghidurile de elaborare a unei lucrări științifice;

- recurgerea la soluții adecvate pentru prevenirea plagiatului prin achiziția unor sisteme informatice pe care autorii să le poată folosi înainte de transmiterea unui material științific;

- folosirea parafrazării doar atunci când este neapărat necesară;

- citarea corectă trebuie să se refere și la alte elemente ale unei lucrări științifice, precum: date, figuri, tabele și grafice etc.;

- evitarea plagiatului este un scop secundar al cercetării, principalele obiective rămânând creativitatea și originalitatea manuscrisului elaborat;

- autorii trebuie să includă în textul lucrării și unele mulțumiri privind permisiunea de a cita anumite materiale preluate din surse terțe, aflate sub incidența dreptului de proprietate intelectuală deținut de o altă entitate.

Regula cea mai importantă și, în același timp, cea mai simplă și eficientă de a evita plagiatul este: *citați sistematic orice fragment de text (cât de mic), orice idee și orice date preluate din altă parte*. De asemenea, vă recomandăm să verificați lucrarea cu un soft antiplagiat înainte de predarea acesteia.

Plagiatul în cazul unei lucrări de licență sau al unei disertații reprezintă o fraudă intelectuală majoră, care atrage imediat eliminarea din examenul de susținere a tezei respective și, implicit, imposibilitatea de a mai fi acordată diploma universitară corespunzătoare.

5. PREZENTAREA LUCRĂRII

Lucrarea științifică este prezentată oral în fața auditorului și comisiei, care o notează în funcție de mai multe criterii: originalitatea de concepție, rigoarea argumentației, selectarea materialului bibliografic, relevanța și corectitudinea informației, calitatea exprimării, corectitudinea și rigoarea redactării și, nu în ultimul rând, forma de prezentare orală. Acest din urmă element implică **puterea de convingere, coerența exprimării, dicția, gestică, ținuta**.

Pentru prezentarea lucrării, candidatul are la dispoziție 10-15 minute. În cazul în care comisia pune întrebări, se poate ajunge la maximum 20 de minute. În acest timp, absolventul va trebui să prezinte pe scurt rezultatele cercetării întreprinse într-o anumită perioadă de timp. Ca urmare, el trebuie să fie cât mai **concis în exprimare** și să aibă permanent în vedere planul lucrării. Este necesar ca el să scoată în evidență ceea ce este esențial, mai ales părțile originale ale lucrării.

Prezentarea orală presupune pregătirea conținutului, expunerea și reevaluarea ei finală (Gavrilescu, 2011). Secvența mediană sau cea vizibilă (Duță, 2002; Răboacă și Ciucur, 2004) se structurează minimal, pornind de la o simplă *introducere* (exordiul) care are rolul de a formula întrebarea majoră, luminând problema care a generat cercetarea economică pentru a atrage auditoriul, fiind urmată de *tratarea succintă* a demersului cercetării, care, prin rezultatele sale, soluționează problema inițială, pentru a încheia cu *perorația*, respectiv remarcile concludive.

Prezentarea orală poate fi însoțită de o prezentare în **PowerPoint**, beneficiind de suportul slide-urilor realizate cu Microsoft PowerPoint, care are ca axă esențială principiul 5/5/5 (după unii autori 6/6/6), conform

căruia, pentru a păstra audiența atentă la comunicare, trebuie menținut un text concis pe fiecare slide folosind regula 5/5/5: nu mai mult de cinci cuvinte pe linia de text, cinci rânduri de text pe slide și cinci slide-uri succesive cu text dificil sau care solicită intens publicul. Prezentarea trebuie să fie concisă și sobră și să fie însoțită de suficiente explicații orale. Prezentarea nu trebuie să fie supraîncărcată cu prea multe imagini, oricât de spectaculoase, cu prea multe culori sau fonturi. Prezentarea PowerPoint este un ajutor pentru candidat, deoarece îi dă ocazia să se „sprijine” în expunere pe imagini și idei formulate sintetic. Dacă nu este însă bine făcută, poate fi un dezavantaj.

a) Organizarea materialului pe slide-uri

- *Se tratează un singur subiect într-un slide.* Fiecare slide trebuie să acopere un punct major al prezentării. Este bine să se folosească regula „5 x 5” adică 5 rânduri de text cu 5 cuvinte pe rând.

- *Se alege un font și o mărime corespunzătoare a textului.* Mărimea standard este de 44 puncte pentru titlu și 32 puncte pentru text. De regulă însă, se valorifică mărimile în intervalul: 40 puncte $\pm$ 4 pentru titlu și 28 $\pm$ 4 pentru text (de ex. Titlu = 36 puncte și Text = 24 puncte). Se folosește un font ușor lizibil, de exemplu Times New Roman sau Arial.

- *Culorile se aleg cu atenție.* Se pot folosi slide-uri colorate, care trebuie însă să poată fi citite ușor, prin asigurarea contrastului. Dacă se alege o culoare închisă pentru text, se alege pentru fond o culoare deschisă, luminoasă. O combinație bună este cea în care fondul este galben deschis, iar textul albastru închis, iar dacă se alege o culoare închisă pentru fond (gri închis sau albastru marin), celelalte elemente pot fi albe, galben pal sau altă culoare pală. Nu este necesară utilizarea de culori diferite pentru fiecare idee principală (punct al unei probleme), dar se pot scoate în evidență anumite idei importante prin folosirea unei culori diferite de textul în negru. Nu este necesară folosirea altei culori pentru subpuncte.

Utilizarea echilibrată a culorilor poate să adauge un plus de calitate prezentării (trebuie avut grijă să nu se exagereze cu efectele de culoare – în caz contrar, se poate rata prezentarea).

- *Se vor folosi „bullets”, nu numere.* Acestea nu impun o anumită ordine a elementelor enumerate. Se vor folosi numere doar pentru a stabili o ordine sau a arăta gradul de importanță al ideilor. Numerele sugerează ordinea efectuării operațiilor.

- *Se va regla formatul literelor pentru a diminua sau accentua o idee, un element.* Titlurile se scriu cu litere mai mari decât restul textului. Sublinierea ideilor sau cuvintelor importante se face cu bold sau italic.

- *Se recomandă folosirea tabelelor și graficelor.* Acestea ajută la explicarea unor aspecte importante ale lucrării. Dacă se utilizează în prezentare tabele sau grafice, caracterele trebuie să fie de minim 14 puncte, astfel încât să poată fi citite de la distanță. La grafice folosiți culori care să se distingă ușor una de alta (de exemplu, la o diagramă cu 3 bare: galben + negru + albastru deschis), pentru a umple barele într-o diagramă. Acestea transmit mai clar mesajul dorit. Este de preferat folosirea diagramelor sub formă de bare, și nu a diagramelor circulare (*pie*) deoarece ele pot crea ușoare confuzii. Trebuie folosite tabele simple pentru a prezenta date numerice. Nu se aglomerează pagina cu grafice și tabele.

- *Se poate folosi și materialul ilustrativ (imagini).* Imaginea trebuie să completeze cu succes vorbele autorului. Imaginile animate se pot folosi pentru explicarea relațiilor complexe între elementele unui sistem. Elementele ilustrative se folosesc drept suport pentru informație, și nu ca mijloc de divertisment. Se va evita utilizarea de logo-uri și alte desene irelevante, pentru că distrag atenția de la mesajul esențial.

b) Ordinea și conținutul slide-lor

Pentru prezentarea lucrării de disertație într-un timp de 10-15 minute, sunt necesare în jur de 10-15 slide-uri.

- existența obligatorie a unui slide care să conțină: titlul lucrării, numele absolventului și numele cadrului didactic conducător științific;
- existența obligatorie a unui slide care să conțină cuprinsul prezentării (un cuprins mai pe scurt, cu problemele principale ale lucrării);
- existența obligatorie a unui slide care să conțină elemente cu privire la obiectivele lucrării;
- 6-10 slide-uri cu text, tabele, figuri (cu ajutorul acestora se vor prezenta acele aspecte ale lucrării ce se doresc a fi comunicate comisiei);
- 1-2 slide-uri pentru concluzii.

c) Structura prezentării

În conținutul prezentării se regăsesc câteva elemente comune de natură generică, elemente care trebuie neapărat să fie prezentate în ordine:

1. candidatul va enunța titlul lucrării;
2. prezentarea cât mai concisă și mai clară a obiectivului lucrării;
3. prezentarea modalității în care a fost realizat obiectivul lucrării: prin documentare bibliografică, prin studii de caz, prin analize empirice, prin analize comparative, prin analize de tip statistic etc.;
4. prezentarea pe capitole și subcapitole a lucrării scoțând în evidență elementele de esență, precum și modalitatea de realizare a obiectivelor specifice, folosindu-se de câte un foarte scurt comentariu pentru fiecare;
5. prezentarea principalelor concluzii desprinse din realizarea lucrării, evidențiind, fără a intra în amănunte, cele mai importante rezultate desprinse din analiza efectuată, aducând în prim-plan elementele de originalitate, teoretică și practică, dar și eventualele limite și oportunități viitoare de continuare a cercetării.

Indiferent de intervalul de timp alocat, candidatul trebuie să prezinte **clar** problemele importante ale lucrării, **suficient de lent** pentru ca audiența să perceapă corect conținutul comunicării științifice. Dacă vorbitorul va prezenta rapid informația, audiența va pierde șirul, iar mesajul comunicării se va pierde. Textul va fi folosit doar ca suport al comunicării (regula generală este ca absolventul să nu citească doar informația de pe slide, ci să comenteze cele existente pe slide-uri).

Atenție!

Răspunsurile la întrebări

Întrebările au rolul de a convinge comisia de capacitatea studentului de a purta un dialog critic, de natură științifică, pe marginea problematicei abordate. Din acest motiv, ele trebuie tratate cu maximum interes și atenție, deoarece contribuția lor la nota finală poate fi extrem de importantă. De regulă, întrebările vizează, în general, problematica abordată, dar este posibil ca ele să se refere și la alte chestiuni care au tangență cu tema lucrării sau pot fi atinse prin dezvoltarea unor analize sau consecințe ale celor prezentate în lucrare.

BIBLIOGRAFIE

- Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, 1997. *Îndreptar ortografic, ortoepic și de punctuație*. Ed. a 5-a. București: Editura Univers Enciclopedic.
- Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, 2005. *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*. Ed. a 2-a. București: Editura Univers Enciclopedic.
- Academia Română, 2015. *Norme minimale privind prezentarea manuscriselor*. [pdf] București: Editura Academiei Române. Disponibil la: <<http://www.ear.ro/files/Normemweb.pdf>> [Accesat 21 septembrie 2019].
- Anglia Ruskin University, 2015. *Guide to Harvard Style of Referencing*. 5th ed. [pdf] Anglia Ruskin University. Available at: https://libweb.anglia.ac.uk/referencing/files/Harvard_referencing_2015.pdf [Accessed 15 August 2016].
- Anglia Ruskin University, 2016. *Guide to Harvard Style of Referencing*. 6th ed. [pdf] Anglia Ruskin University. Available at: https://libweb.anglia.ac.uk/referencing/files/Harvard_referencing_2016.pdf [Accessed 30 August 2017].
- Academia de Studii Economice din București, 2016. *Ghid pentru elaborarea lucrărilor de licență/disertație* [pdf] Disponibil la: <http://mefc.ase.ro/Media/Default/baza%20legislativa/ghid.pdf> [Accesat 2 decembrie 2019].
- Academia de Studii Economice din București, 2019. *Regulamentul privind organizarea și desfășurarea examenelor de finalizare a studiilor de*

- licență și masterat*. [pdf] Disponibil la: http://senat.ase.ro/Media/Default/Hotarari%20Senat/2019/20190925/Hot.Senat%20nr.%20173%20din%2025.09.2019_Modif.Reg.org.desf.ex%20fin.lic.masterrat.pdf [Accesat 5 octombrie 2019].
- Anglia Ruskin University, 2015. *Guide to Harvard Style of Referencing*. 5th ed. [pdf] Anglia Ruskin University. [pdf] Available at: https://www.gif.uni-hannover.de/fileadmin/gif/Harvard_Style_of_Referencing.pdf [Accessed 15 August 2019].
- Anglia Ruskin University, 2019. *Guide to Harvard style of Referencing* 6.1.2 Version. [pdf] Available at: https://library.aru.ac.uk/referencing/files/Harvard_referencing_201718.pdf [Accessed 30 October 2019].
- Avram, M., 2001. *Gramatica pentru toți*. Ed. a 3-a. București: Editura Humanitas.
- Brătianu, C. și Vasilache, S., 2008. *Elaborarea, redactarea și susținerea lucrărilor de licență și de masterat*. București: Editura Universitară.
- Chelcea, S., 2003. *Cum să redactăm*. Ed. a 2-a. București: Editura comunicare.ro.
- Chelcea, S., 2004. *Metodologia cercetării sociologice*. Ed a 3-a. București: Editura Economică.
- Chelcea, S., 2008. *Cum redactăm o lucrare de licență, o teză de doctorat, un articol științific în domeniul științelor socioumane*. București: Editura Comunicare.ro.
- Dinu, V., Săvoiu G. și Dabija, D.C., 2017. *A concepe, a redacta și a publica un articol științific. O abordare în contextul cercetării economice*. Ed. a 2-a. București: Editura ASE.
- Duță, A., 2002. *Elemente de metodologie a cercetării științifice*. Timișoara: Editura Universității de Vest.
- Eco, U., 2000. *Cum se face o teză de licență*. Constanța: Editura Pontica.

- Enache, L.S., 2007. Scrierea unui articol științific – abordare practică. *Revista Română de Medicină de Laborator*. 6(1), pp.52-61. [pdf] Disponibil la: http://www.rml.ro/articole/2007/2007_1_7.pdf [Accesat 21 august 2019].
- Fereol, G. și Flaguel, N., 1998. *Metode și tehnici de exprimare scrisă și orală*. Traducere din franceză de A. Zăstroiu și C. Bîlbă. Iași: Editura Polirom.
- Florea, C., 1983. *Ce cercetăm, cum cercetăm*. București: Editura Științifică și Enciclopedică.
- Gavrilesco, M., 2011. *Strategia elaborării lucrărilor științifice publicabile în reviste științifice internaționale (incluse în baze de date și Web of Science)*. [online] Disponibil la: https://www.academia.edu/15281818/Strategia_elabor%C4%83rii_lucr%C4%83rilor_%C5%9Ftiin%C5%A3ifice_publicabile_%C3%AEn_reviste_%C5%9Ftiin%C5%A3ifice_interna%C5%A3ionale_incluse_%C3%AEn_baze_de_date_%C5%9Fi_WEB_of_Science [Accesat 20 august 2019].
- Gherghel, N., 1996. *Cum să scriem un articol științific*. București: Editura Științifică.
- Gilmour, R. and Cobus-Kuo, L., 2011. Reference Management Software: A Comparative Analysis of Four Products. *Issues In Science And Technology Librarianship*. [online] Available at: <http://www.istl.org/11-summer/refereed2.html> [Accessed 12 August 2019].
- Graff, G. și Birkenstein, C., 2015. *Manual pentru scrierea academică. Ei spun/Eu spun*. Traducere din limba engleză de L. Poantă. Pitești: Paralela 45.
- International Standards Office, 2010. *ISO 690:2010 (E). Information and documentation. Guidelines for bibliographic references and citations to information resources*. 3rd ed. [online] Available at: <https://www.iso.org/standard/43320.html> [Accessed 20 October 2019].

Jordan, I., 1975. *Stilistica limbii române*. Ediție definitivă. București: Editura Științifică.

Laverde-Rubio, E., 2010. The Concept of “Original”. *Revista Colombiana de Psiquiatría*, 39(3), pp.601-609. [online] Available at: https://www.researchgate.net/publication/262753128_The_Concept_of_Original [Accessed 7 August 2019].

Legea nr. 8 din 14 martie 1996, privind dreptul de autor și drepturile conexe (actualizată în anul 2015) [online] Disponibil la: <http://www.dpvue.com/legislatie/legea-nr-81996-privind-dreptul-de-autor-si-drepturile-conexe-actualizata/> [Accesat 13 iulie 2019].

Merriam-Webster Dictionary, 2015. *Plagiarize*. [online] Available at: <http://www.merriam-webster.com/dictionary/plagiarize> [Accessed 2 August 2019].

Neacșu, I. (coord.), Manasia, L. Laurențiu, A.R. și Chicioreanu, T., 2014. *Ghid metodologic pentru elaborarea lucrărilor de licență și disertație*. [pdf] Disponibil la: <http://www.ftcub.ro/documente/GHID-METODOLOGIC-INTOCMIRE-LICENTA-DISERTATIE.pdf> [Accesat 25 octombrie 2019].

Panaiteescu, I., 1968. *Prezentarea lucrărilor științifice. Metodologia activității autorului*. București: Editura Științifică.

Pipaș, M.D., 2015. *Ghid metodologic pentru elaborarea lucrării de licență*. [pdf] Disponibil la: <http://www.ubv.ro/licenta/GHID%20METODOLOGIC%20DE%20ELABORARE%20A%20LUCRARII%20DE%20LICENTA.pdf> [Accesat 25 noiembrie 2019].

Pop N.A. (coord.), Dabija, D.C., Dumitru, I., Pelău, C.M., Petrescu, E.C., 2011. *Marketing internațional – Teorie și practică*. București: Editura Uranus.

Rad, I., 2008. *Cum se scrie un text științific. Discipline umaniste*. Ed. a 2-a. Iași: Polirom.

- Răboacă, G. și Ciucur, D., 2004. *Metodologia cercetării științifice economice*, București: Editura Fundației România de Măine.
- Săvoiu, G. și Popa, S., 2012. Foreign Direct Investment (FDI) in Romania. *Romanian Statistical Review*, 60(1), pp.42-56.
- Școala Națională de Studii Politice și Administrative (SNSPA), 2010. *Ghid de elaborare a lucrării de licență și a disertației* [pdf] Disponibil: <http://www.politice.ro/sites/default/files/img/ghidelaborare.pdf> [Accesat 15 noiembrie 2019].
- Strunk, W. Jr., 1999. *The Elements of Style*. [online] New York: Bartleby.Com. Available at: <<http://www.bartleby.com/141/>> [Accessed 11 November 2019].
- Șerbănescu, A., 2007. *Cum se scrie un text*. Ed. a 3-a. Iași: Polirom.
- Vintan L.N., 2015. *Scrierea și publicarea științifică*. [pdf] Disponibil la: http://research.utcluj.ro/tl_files/research/Presentations/Scrierea%20si%20publicarea%20stiintifica.pdf [Accesat 14 iulie 2019].

ANEXE

Anexa 1

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI

Facultatea de Business și Turism

Lucrare de licență/disertație

Conducător științific:

Prof. univ. dr. ...

Absolvent:

.....

București
2019

Anexa 2

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI
Facultatea de Business și Turism

**CERCETĂRI VIZÂND RELAȚIA SISTEM
DE DECIZIE – SISTEM JURIDIC,
CU EFECTE ASUPRA COMPETITIVITĂȚII AFACERILOR**

Lucrare de licență/disertație

Conducător științific:

Prof. univ. dr.

Absolvent:

.....

București
2019

CUPRINS

INTRODUCERE	1
CAPITOLUL 1. CADRUL CONCEPTUAL AL MANAGEMENTULUI CALITĂȚII ÎN SERVICII	2
1.1. Natura și conținutul serviciilor	2
1.2. Calitatea și managementul calității în servicii	6
1.3. Aprecierea calității în servicii	10
CAPITOLUL 2. ASIGURAREA SATISFACȚIEI CONSUMATORULUI – CONDIȚIE ESENȚIALĂ A FIDELIZĂRII ACESTUIA	14
2.1. Satisfacția clientului și valoarea oferită clientului	14
2.2. Modalități de analiză și măsurare a satisfacției consumatorului	18
2.3. Atragerea, păstrarea și fidelizarea clienților.....	22
CAPITOLUL 3. STUDIU DE CAZ LA S.C. TOP IMOINVEST SRL	26
3.1. Descrierea generală a S.C. Top Imoinvest SRL.....	26
3.2. Orientarea spre calitate în politica societății	30
3.3. Indicatori privind exprimarea eficienței în cazul S.C. TOP IMOINVEST SRL	34
CAPITOLUL 4. METODOLOGIA DE CERCETARE A CALITĂȚII SERVICIILOR ÎN CADRUL S.C. TOP IMOINVEST SRL	38
4.1. Măsurarea satisfacției clienților	38
4.2. Interpretarea rezultatelor cercetării	39
4.3. Propuneri de îmbunătățire a serviciilor S.C. Top Imoinvest SRL	47
CONCLUZII	50
BIBLIOGRAFIE	53
ANEXE	55

Anexa 4

Lista figurilor

Figura 1: Relația componentelor principale ale revoluției cunoașterii	4
Figura 2: Un plan simplificat al unui magazin de vânzare cu amănuntul	7
Figura 3: Entități în operațiunile de vânzare cu amănuntul.....	8
Figura 4: Proces pentru gestionarea complexă a organizațiilor.....	12
Figura 5: Modelul teoretic	15
Figura 6: Distribuția geografică pe județe a firmelor analizate	15
Figura 7: Structura eșantionului după vârsta firmelor analizate	16
Figura 8: Structura eșantionului după dimensiunea firmelor analizate	17
Figura 9: Structura eșantionului după forma legală de constituire	17
Figura 10: Taxonomia riscului	23
Figura 11: Relația dintre incertitudinea obiectivă și subiectivă	23
Figura 12: Certitudinea/incertitudinea în procesul decizional	24
Figura 13: Graficul evoluției financiare	25
Figura 14: Organigrama firmei	27
Figura 15: Matricea utilităților sinteză	32
Figura 16: Arborele decizional	37
Figura 17: Model interrelație juridic funcțional	40

Anexa 5

Lista tabelelor

Tabelul 1: Prezentare comparativă a diferitelor metode MDMC	8
Tabelul 2: Difuzarea inovării în industria de retail	13
Tabelul 3: Distribuția teritorială a eșantionului	14
Tabelul 4: Structura eșantionului după vârsta firmelor analizate	15
Tabelul 5: Structura eșantionului după dimensiunea firmelor analizate	16
Tabelul 6: Modalități de măsurare și analiza factorului confirmător (CFA)	19
Tabelul 7: Profilul respondenților	22
Tabelul 8: Rezultatele analizei de corelație	24
Tabelul 9: Atribuirea ponderilor	33
Tabelul 10: Evoluția financiară	34
Tabelul 11: Variante decizionale	39
Tabelul 12: Matricea coeficienților de utilitate	40
Tabelul 13: Matricea utilităților sinteză	41
Tabelul 14: Matricea regretelor	44
Tabelul 15: Scenarii de fraudă	46